

ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER
ΑΚΟΜΜ-ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ ΑΑΕ ΟΤΑ

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ - ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΜΕΤΡΟ 19 : ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ CLLD – LEADER

ΥΠΟΜΕΤΡΟ 19.2 : Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων υπό την τοπική στρατηγική ανάπτυξης για παρεμβάσεις Ιδιωτικού χαρακτήρα

1^η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

ΔΡΑΣΗ 19.2.2 Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχή εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους

ΔΡΑΣΗ 19.2.3 Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχή εφαρμογής

Πίνακας περιεχομένων

1	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ - ΕΠΙΛΟΓΗΣ	3
2	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ	3
3	ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	4
4	ΥΠΟΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΗΡΥΣΣΟΝΤΑΙ	17
5	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	32
6	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	39
6.1	Μεθοδολογία βαθμολόγησης :	39
6.2	Επεξήγηση των κριτηρίων επιλογής	40

1 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ - ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Η διαδικασία του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων στήριξης περιγράφεται διεξοδικά στο άρθρο 8 της πρόκλησης.

Στον παρόντα οδηγό περιγράφονται τα κριτήρια επιλεξιμότητας (Πίνακας 1) και επιλογής (Πίνακας 2).

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας μπορούν να παίρνουν τιμές «ΝΑΙ» ή «ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ». Σε περίπτωση όπου ένα ή περισσότερα κριτήρια πάρουν τιμή «ΟΧΙ», η αίτηση στήριξης κρίνεται «μη παραδεκτή». Το παραδεκτό της αίτησης στήριξης αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να ξεκινήσει η διαδικασία επιλογής βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων.

Τα κριτήρια επιλογής χρησιμοποιούνται για την βαθμολόγηση όλων των αιτήσεων στήριξης .

2 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ

Πίνακας 1 : Κριτήρια Επιλεξιμότητας

3 ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

α/α	Περιγραφή κριτηρίου	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης
1	Πληρούνται όλες οι γενικές και ειδικές προϋποθέσεις του ΚΑΝ. (ΕΕ) 651/2014 και του εφαρμοζόμενου άρθρου	Αίτηση στήριξης, Συμπληρωματικά στοιχεία αίτησης στήριξης
2	Πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του Καν. Ε.Ε. 1407/2013	Αίτηση στήριξης, Συμπληρωματικά στοιχεία αίτησης στήριξης
3	Εμπρόθεσμη ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης και αποστολή του αποδεικτικού κατάθεσης και του επισυναπτόμενου υλικού στην ΟΤΔ στην προθεσμία που ορίζεται από την προκήρυξη.	αρ. πρωτ ΟΤΔ ή/και αποδεικτικά αποστολής με ταχυδρομείο ή ταχυμεταφορά
4	Η πρόταση συνοδεύεται από μελέτη βιωσιμότητας.	Μελέτη Βιωσιμότητας σύμφωνα με το υπόδειγμα (Παράρτημα Ι_8 Μελέτη Βιωσιμότητας)
5	Η πρόταση συνοδεύεται από αναλυτικό προϋπολογισμό εργασιών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο υπόδειγμα του αίτησης στήριξης.	Συμπληρωματικά στοιχεία αίτησης στήριξης/Αναλυτικός προϋπολογισμός
6	Αποδεικνύεται η κατοχή ή η χρήση του ακινήτου, στο οποίο προβλέπεται η υλοποίηση της πρότασης.	Αποδεικτικά κατοχής/χρήσης ακινήτου

α/α	Περιγραφή κριτηρίου	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης
7	Η πρόταση είναι σύμφωνη με την περιγραφή, τους όρους και περιορισμούς της προκηρυσσόμενης υποδράσης. Μεταξύ άλλων θα πρέπει ο συνολικός προτεινόμενος προϋπολογισμός της πρότασης να μην υπερβαίνει το όριο που καθορίζεται στο ΠΑΑ . Ειδικότερα μέγιστος προϋπολογισμός πράξεων και επιλέξιμος προϋπολογισμός 600.000€, σε περίπτωση μη άυλων πράξεων και 100.000€ σε περίπτωση άυλων πράξεων. Σε περίπτωση χρήσης του Καν 1407/2014 από τον δικαιούχο, η ενίσχυση δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 200.000€ Δημόσια Δαπάνη, συναθροίζοντας και τυχόν ενισχύσεις που έχουν ληφθεί ή θα ληφθούν, από άλλες μέτρα από το καθεστώς de minimis, σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών.	Αίτηση Στήριξης, Συμπλήρωση Δήλωση De Minimis (Παράρτημα I_7), Οικονομικά και φορολογικά στοιχεία κατά περίπτωση (Ε1, Ε3, Ε9, Ισολογισμοί, Μητρώα παγίων κ.α), Καταστατικό ή σχέδιο καταστατικού, Πιστοποιητικό ΑΜΕΑ, Πιστοποιητικό Μονογονεϊκής οικογένειας, Αντίγραφο ταυτότητας ή διαβατηρίου, Δικαιολογητικά επαγγελματιών αγροτών (ΜΑΑΕ κ.α), Υπεύθυνη Δήλωση
8	Η πρόταση αφορά στην περιοχή εφαρμογής ή υλοποιείται εντός της περιοχής εφαρμογής της προκηρυσσόμενης υπο-δράσης του τοπικού προγράμματος	Αίτηση Στήριξης, Τοπογραφικό διάγραμμα.
9	Για πρόταση εκσυγχρονισμού (φυσικό αντικείμενο): α) δεν έχει υπάρξει προηγούμενη ενίσχυση του ίδιου φυσικού αντικείμενου από αναπτυξιακά προγράμματα, ή β) στην περίπτωση προηγούμενης ενίσχυσης για το ίδιο φυσικό αντικείμενο έχει παρέλθει κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης πενταετία από την απόφαση αποπληρωμής του.	Αίτηση Στήριξης, Υπεύθυνη Δήλωση
10	Η πρόταση δεν έχει ενταχθεί / οριστικά υπαχθεί σε άλλο πρόγραμμα / καθεστώς της 5ης προγραμματικής περιόδου για το ίδιο φυσικό αντικείμενο.	Αίτηση Στήριξης, Υπεύθυνη Δήλωση
11	Η πρόταση, εφόσον περιλαμβάνει υποδομές διανυκτέρευσης: πληρεί τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ 2986/2-12-2016, όπως ισχύει κάθε φορά	Πίνακες μοριοδότησης, Αρχιτεκτονικά σχέδια
12	Η πρόταση (είτε εκσυγχρονισμού είτε ιδρύσεως) αφορά ολοκληρωμένο και λειτουργικό φυσικό αντικείμενο.	Συμπληρωματικά στοιχεία αίτησης στήριξης
13	Στην πρόταση δε δηλώνονται ψευδή και αναληθή στοιχεία.	Υπεύθυνη Δήλωση
14	Για υφιστάμενες επιχειρήσεις: να εξασφαλίζεται η νόμιμη λειτουργία τους κατά την αίτηση.	Άδεια λειτουργίας, σήμα ΕΟΤ (για καταλύματα)
15	Για υφιστάμενες επιχειρήσεις: να μην συνιστούν προβληματική επιχείρηση κατά την έννοια των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων, κατά την χορήγηση της ενίσχυσης. Όταν χρησιμοποιείται ο Καν. (ΕΕ) 1407/2014 ή ο Καν. (ΕΕ) 1305/2013 ή το άρθρο 22 του Καν. (ΕΕ) 651/2014 το κριτήριο δεν λαμβάνεται υπόψη.	Αίτηση Στήριξης, Υπεύθυνη Δήλωση και Δικαιολογητικά ανάλογα με τη μορφή της επιχείρησης όπως ορίζονται στο Σημείο Β του Παραρτήματος ΙΙ_4 "Ορισμός Προβληματικής"

α/α	Περιγραφή κριτηρίου	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης
16	Η μορφή του υποψήφιου είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα στην ΥΑ 13214/2017, όπως ισχύει κάθε φορά, και στη σχετική πρόσκληση.	Αίτηση Στήριξης, Συμπλήρωση του εντύπου I_6 (ΔΗΛΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΜΕ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ, Καταστατικό ή σχέδιο καταστατικού, Πιστοποιητικό ΑΜΕΑ, Πιστοποιητικό Μονογονεϊκής οικογένειας, Αντίγραφο ταυτότητας ή διαβατηρίου, Δικαιολογητικά επαγγελματιών αγροτών (ΜΑΑΕ κ.α), Οικονομικά και φορολογικά στοιχεία κατά περίπτωση (Ε1, Ε3, Ε9, Ισολογισμοί, Μητρώα παγίων κ.α)
17	Στον υποψήφιο μέχρι και το χρόνο υποβολής της πρότασης δεν έχουν επιβληθεί διοικητικές κυρώσεις για παραβίαση Κοινοτικών Κανονισμών ή Εθνικής Νομοθεσίας σε σχέση με την υλοποίηση έργων.	Υπεύθυνη Δήλωση
18	Στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι Δημόσιος Υπάλληλος ή εργαζόμενος σε ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ, διαθέτει σχετική άδεια από αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο ή δεν κωλύεται από διατάξεις του καταστατικού της ΝΠΔ. Το κριτήριο δεν εξετάζεται στην περίπτωση Συνεταιρισμών.	Άδεια αρμόδιου οργάνου του οργανισμού του υπαλλήλου και Καταστατικό σχετικού οργανισμού, Δήλωση Φόρου Εισοδήματος (Ε1) / εκκαθαριστικό, Υπεύθυνη Δήλωση
19	Ο υποψήφιος έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του κατά την υποβολή της πρότασης. Στην περίπτωση προσωπικών εταιρειών, ο περιορισμός ισχύει για όλα τα μέλη τους. Ο περιορισμός δεν ισχύει για τις Ανώνυμες εταιρίες, τις Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης, ΙΚΕ και τους Συνεταιρισμούς.	Αντίγραφο ταυτότητας ή διαβατηρίου
20	Για φυσικά πρόσωπα διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχει θέμα πτώχευσης.	Βεβαίωση από αρμόδια Διοικητική ή Δικαστική αρχή κατά την ένταξη, Υπεύθυνη Δήλωση
21	Για νομικά πρόσωπα διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχει θέμα λύσης, εκκαθάρισης ή πτώχευσης.	Βεβαίωση από αρμόδια Διοικητική ή Δικαστική αρχή κατά την ένταξη, Υπεύθυνη Δήλωση
22	Δεν έχουν υποβληθεί περισσότερες από μία αιτήσεις στήριξης ανά ΑΦΜ στα πλαίσια της ίδιας υποδράσης ανά ΤΠ για όλη την περίοδο 2014-2020.	Υπεύθυνη Δήλωση
23	Ο υποψήφιος δεν είναι (ή και δεν ήταν κατά την 1η δημοσίευση της πρόσκλησης), μέλος του Υπηρεσιακού Πυρήνα της ΟΤΔ, στέλεχος του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ, εκπρόσωπος φορέων στην Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) και μέλος του ΔΣ του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ.	Υπεύθυνη Δήλωση
24	Ο υποψήφιος δεν αποτελεί εξωχώρια / υπεράκτια εταιρεία.	Υπεύθυνη Δήλωση

α/α	Περιγραφή κριτηρίου	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης
25	Ο υποψήφιος αποδεικνύει την ύπαρξη ιδίας συμμετοχής σύμφωνα με το χρηματοδοτικό σχήμα. Σε περίπτωση χρήσης του Άρθρου 14 του Καν 651/2014 έχει προσκομιστεί αποδεικτικό κατοχής ιδιωτικών κεφαλαίων που αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 25% του προϋπολογισμού της πράξης	Σχετική Βεβαίωση Τράπεζας, Υπεύθυνη δήλωση
26	Στο δικαιούχο δεν έχουν επιβληθεί πρόστιμα τα οποία έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, για παραβάσεις εργατικής νομοθεσίας και ειδικότερα για: Παράβαση «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας (3 πρόστιμα/ 3 έλεγχοι) ή Αδήλωτη εργασία (2 πρόστιμα/ 2 έλεγχοι).	Υπεύθυνη Δήλωση
27	Δεν εκκρεμεί για τον δικαιούχο εντολή ανάκτησης εκδοθείσα βάσει προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής ή του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ).	Υπεύθυνη Δήλωση, Φορολογική ενημερότητα
28	Σε περίπτωση Νομικών Προσώπων απόφαση του αρμόδιου όργανου για την υποβολή της πρότασης. Σε περίπτωση υπό σύσταση Νομικών Προσώπων απαιτείται εξουσιοδότηση ενός μέλους του υπό σύσταση φορέα από τα υπόλοιπα μέλη.	Απόφαση του αρμόδιου οργάνου του φορέα της επένδυσης ορισμού νόμιμου εκπροσώπου (ισχύει για τα Νομικά Πρόσωπα) ή εξουσιοδότηση ενός μέλους στα υπό σύσταση Νομικά πρόσωπα

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1 :

Ελέγχεται εάν η προτεινόμενη επένδυση πληροί όλες τις γενικές και ειδικές προϋποθέσεις του Καν. (ΕΕ) αριθ. 651/2014 και του εφαρμοζόμενου άρθρου. Συμπληρωματικά, υπενθυμίζεται ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη και η αναλυτική Πρόσκληση για την Υποβολή Προτάσεων.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2:

Ελέγχεται εάν η προτεινόμενη επένδυση πληροί όλες τις προϋποθέσεις του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1407/2014. Συμπληρωματικά, υπενθυμίζεται ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη και η αναλυτική Πρόσκληση για την Υποβολή Προτάσεων.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 3 :

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, οι δυνητικοί δικαιούχοι οφείλουν, εντός προθεσμίας που καθορίζεται στην πρόσκληση και δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες, να αποστείλουν στην ΟΤΔ αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης στήριξης, όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ μαζί με φυσικό φάκελο ο οποίος θα περιέχει:

1. Την αίτηση στήριξης, έτσι όπως υποβλήθηκε και τυπώθηκε από το ΠΣΚΕ.
2. Όλα τα δικαιολογητικά που δύναται να εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής, όπως αυτά τίθενται στις προσκλήσεις των ΟΤΔ.

Εξετάζεται εάν η Αίτηση Στήριξης και το Παράρτημα αυτής **έχουν συνταχθεί σύμφωνα με το υπόδειγμα της Πρόσκλησης** (αν χρησιμοποιήθηκαν τα τυποποιημένα έντυπα), και η τυπική πληρότητα της αίτησης στήριξης. Τέλος, κατά τη φάση εξέτασης τυχών συμπληρωματικών στοιχείων-διευκρινίσεων, εξετάζεται αν αυτά υποβλήθηκαν εντός της καθορισμένης προθεσμίας.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 4 :

Εξετάζεται η ορθότητα, πληρότητα και ρεαλιστικότητα της Μελέτης Βιωσιμότητας, μέσω της οποίας, μεταξύ των άλλων, θα ελέγχεται και η εκπλήρωση των προβλεπομένων στο **Άρθρ. 30** της ΥΑ 13214/30.11.2017: «Πλαίσιο υλοποίησης Υπομέτρου 19.2, του Μέτρου 19, Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤΟΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, για παρεμβάσεις Ιδιωτικού χαρακτήρα και λοιπές διατάξεις εφαρμογής των Τοπικών Προγραμμάτων» (*Μακροχρόνιες Υποχρεώσεις Δικαιούχων*) όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 16 της 1^{ης} Τροποποίησης της ΥΑ με το αρ.πρωτ.7888/14-09-2018.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 5:

Εξετάζεται εάν έχει συνταχθεί ο προϋπολογισμός των κτιριακών εργασιών με βάση τις τιμές μονάδας του Πίνακα Τιμών Μονάδας, και εάν έχουν υποβληθεί προτιμολόγια/προσφορές για τις λοιπές δαπάνες(εφ' όσον απαιτούνται).

Για τον υπολογισμό του εύλογου κόστους, ο υποψήφιος προσκομίζει οικονομικές προσφορές για λοιπές δαπάνες πλην κτιριακών υποδομών. Εφόσον το μοναδιαίο ανά τεμάχιο κόστος αυτών υπερβαίνει, σε αξία τα 1.000€, ή το συνολικό ποσό ανά είδος υπερβαίνει τα 5.000€, απαιτούνται τρεις (3) συγκρίσιμες προσφορές για το εν λόγω τεμάχιο, ενώ σε αντίθετη περίπτωση τουλάχιστον μία (1). Οι συγκρίσιμες προσφορές αφορούν ομοειδή και εφάμιλλα προϊόντα.

Είναι δυνατό να γίνει δεκτή μια προσφορά η οποία δεν είναι η πιο συμφέρουσα οικονομικά, αρκεί ο δικαιούχος να τεκμηριώνει και η ΟΤΔ να αποδέχεται, την μοναδικότητα ή την υψηλή ποιότητα ή τις ειδικές προδιαγραφές που προσφέρει το προμηθευόμενο προϊόν.

Απαιτείται η υποβολή του προτεινόμενου προϋπολογισμού σε ηλεκτρονική μορφή (αρχείο excel) σύμφωνα με το υπόδειγμα.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 6 :

Σε περίπτωση πράξεων που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε νέες ή υφιστάμενες υποδομές, απαιτούνται είτε αποδεικτικά ιδιοκτησίας στο όνομα του δικαιούχου είτε μακροχρόνια μίσθωση που να καλύπτει χρονική περίοδο, τουλάχιστον δεκαπέντε (15), έτη από την δημοσιοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, επί του γηπέδου ή του οικοπέδου ή/και του ακινήτου, στις οποίες πραγματοποιούνται οι επενδύσεις. Σε περίπτωση εκσυγχρονισμού χωρίς επέμβαση στον φέροντα οργανισμό του κτιρίου ή σε περίπτωση μικρών προσθηκών που συμπληρώνουν την λειτουργικότητα του κτιρίου οι οποίες σε κάθε περίπτωση αποτελούν λιγότερο από το 10% του αιτούμενου κόστους, εννέα (9) έτη από την δημοσιοποίηση της σχετικής πρόσκλησης.

Κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης στο τοπικό πρόγραμμα, γίνονται δεκτά προσύμφωνα μίσθωσης ή αγοράς γηπέδου ή του οικοπέδου ή/και του ακινήτου.

Οι παραπάνω χρονικοί περίοδοι, υπολογίζονται από την ημερομηνία δημοσιοποίησης της πρόσκλησης, ανεξάρτητα από την ημερομηνία υπογραφής των σχετικών εγγράφων. Σε κάθε περίπτωση η ημερομηνία υπογραφής τους θα πρέπει να είναι πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης.

Σε κάθε περίπτωση το γήπεδο ή το οικόπεδο ή το ακίνητο θα πρέπει να είναι ελεύθερο βαρών (απαιτείται πιστοποιητικό), εκτός της περίπτωσης που το βάρος έχει προκύψει από επιχειρηματικό δάνειο για την ίδια φύση επένδυσης ή θα προκύψει από επιχειρηματικό δάνειο για την υλοποίηση της πρότασης ή από δάνειο για την αντιμετώπιση φυσικής καταστροφής, από την οποία επλήγει η επιχείρηση.

Είναι επιλέξιμη δαπάνη η αγορά οικοδομημένης ή μη οικοδομημένης γης, σε περιπτώσεις πράξεων που περιλαμβάνουν κτιριακές υποδομές, για ποσό που μέχρι το 10 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15 % (σε περίπτωση χρήσης του Άρθρου 14 του Καν 651/2014 είναι επιλέξιμες μόνο ενεργές επιχειρηματικές εγκαταστάσεις).

Τέλος, εξετάζεται η υποβολή βεβαίωσης χρήσεων γης για την προβλεπόμενη θέση εγκατάστασης της επένδυσης.

Το κριτήριο δεν αφορά προτάσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν μόνο άυλες ενέργειες.

Επισημαίνεται ότι κατά τη διαδικασία υπογραφής των συμβάσεων για τις επιλεχθείσες προτάσεις, θα απαιτηθεί (με ποινή απένταξης) η υποβολή :

- Πιστοποιητικού μεταγραφής,
- Πιστοποιητικού μη διεκδικήσεων
- Πιστοποιητικού Ιδιοκτησίας

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την απόδειξη της κατοχής/χρήσης ακινήτου αναφέρονται αναλυτικά στο έντυπο «I 5 Ελάχιστα απαιτούμενα δικαιολογητικά»

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 7:

Εξετάζεται εάν η πρόταση (Αίτηση Στήριξης, Δικαιολογητικά) είναι σύμφωνη με τα περιγραφόμενα που περιλαμβάνονται στον παρόντα Οδηγό (ανάλογα με την σχετιζόμενη εκάστοτε Υποδράση). Μεταξύ άλλων θα πρέπει ο συνολικός προτεινόμενος προϋπολογισμός της πρότασης να μην υπερβαίνει το όριο που καθορίζεται στο ΠΑΑ . Ειδικότερα μέγιστος προϋπολογισμός πράξεων και επιλέξιμος προϋπολογισμός 600.000€, σε περίπτωση μη άυλων πράξεων και 100.000€ σε περίπτωση άυλων πράξεων. Σε περίπτωση χρήσης του Καν 1407/2014 από τον δικαιούχο, η ενίσχυση δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 200.000€ Δημόσια Δαπάνη, συναθροίζοντας και τυχόν ενισχύσεις που έχουν ληφθεί ή θα ληφθούν, από άλλα μέτρα από το καθεστώς de minimis, σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών.

Σε περίπτωση χρήσης του Καν. 1407/2014, υποχρεωτικά υποβάλλεται η ΔΗΛΩΣΗ DE MINIMIS (Παράρτημα I_7).

Σημειώνεται ότι για όλες τις Υποδράσεις η ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της πράξης γίνεται το μέγιστο σε τρία (3) έτη από τη στιγμή της ένταξής της, και σε κάθε περίπτωση μέχρι τις 30/06/2023.

Επίσης το φυσικό αντικείμενο της προτεινόμενης πράξης δεν πρέπει να έχει περαιωθεί μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης σύμφωνα με τον Καν. 1303/2013, άρθρο 65, παρ. 6.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 8:

Εξετάζεται η σωστή και πλήρης συμπλήρωση των σχετικών πεδίων της Αίτησης στήριξης καθώς και το τοπογραφικό διάγραμμα (αν απαιτείται).

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 9:

Εξετάζεται η σωστή και πλήρης συμπλήρωση της σχετικής Υπεύθυνης Δήλωσης, των πεδίων της αίτησης στήριξης και των συμπληρωματικών στοιχείων της αίτησης στήριξης.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 10:

Εξετάζεται η σωστή και πλήρης συμπλήρωση της σχετικής Υπεύθυνης Δήλωσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 11:

Εξετάζεται η συμμόρφωση με την ΚΥΑ 2986/2-12-2016, όπως ισχύει κάθε φορά.

Στις περιπτώσεις καταλυμάτων, των οποίων η κατάταξη σε επιλέξιμες από την ΚΥΑ μορφές εξαρτάται από την μοριοδότησή ή την τάξη τους ; (πχ Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Δωμάτια Διαμερίσματα με 3 ή 4 κλειδιά, ή ξενοδοχεία 3 αστέρων και άνω), υποβάλλεται συμπληρωμένος πίνακας μοριοδότησής τους.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 12:

Εξετάζονται η ορθή συμπλήρωση της Αίτησης Στήριξης, διάγραμμα δόμησης, αρχιτεκτονικά σχέδια, και ο συνολικός αναλυτικός προϋπολογισμός της Αίτησης Στήριξης, ώστε να προκύπτει ολοκληρωμένο και λειτουργικό φυσικό αντικείμενο.

Επίσης υποβάλλεται έγκριση περιβαλλοντικών όρων (ή απαλλακτικό αυτής), ανάλογα με τη φύση της πρότασης. Εναλλακτικά, υποβάλλεται Υπεύθυνη Δήλωση στη οποία δηλώνεται ότι το συγκεκριμένο δικαιολογητικό θα υποβληθεί :

- επτά (7) ημερολογιακές ημέρες από την δημοσιοποίηση του Πίνακα Αποτελεσμάτων, σε περίπτωση εγκεκριμένης αίτησης ή

- επτά (7) ημερολογιακές ημέρες από την δημοσιοποίηση του Τελικού Πίνακα Κατάταξης, σε περίπτωση εγκεκριμένης αίτησης από την διαδικασία των ενστάσεων.

Εξετάζεται επίσης, πως η προτεινόμενη πράξη εξασφαλίζει την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (στις περιπτώσεις που απαιτούνται από τη φύση της πράξης). Η θετική απάντηση στο κριτήριο, καλύπτει τις επιχειρήσεις που θα να λαμβάνουν μέριμνα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.

Επίσης, για την εξέταση του κριτηρίου θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο σχετικός οδηγός του ΕΣΠΑ 2014-2020 για την εξειδίκευση του κριτηρίου: «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία» (βλ. Παραρτήματα Πρόσκλησης II_10α και II_10β).

Η εξέταση του κριτηρίου γίνεται με βάση σχετικά στοιχεία/προβλέψεις της μελέτης (π.χ. αρχιτεκτονικά σχέδια), ενώ παράλληλα υποβάλλεται από το δυνητικό δικαιούχο, έκθεση τεκμηρίωσης εξασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 13:

Εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής αναφοράς στην Υπεύθυνη Δήλωση (Ν. 1599/1986, όπως ισχύει, με θεώρηση γνησίου υπογραφής) του υποψήφιου δικαιούχου.

Επιπλέον, σε περίπτωση που ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβει ενίσχυση, η αίτηση στήριξης απορρίπτεται στην τρέχουσα πρόκληση και δεν έχει δικαίωμα κατάθεσης αίτησης στήριξης σε προσκλήσεις του τρέχοντος και του επόμενου ημερολογιακού έτους της διαπίστωσης για όλα τα ΤΠ. Για τις ανάγκες της διαδικασίας αυτής η ΟΤΔ που διαπιστώνει την δήλωση ψευδών στοιχείων σε μια αίτηση στήριξης, κοινοποιεί τα στοιχεία του δικαιούχου στην ΕΥΕ ΠΑΑ, η οποία με ευθύνη της ενημερώνει όλες τις ΟΤΔ.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 14:

Για τις υφιστάμενες επιχειρήσεις που καταθέτουν Αίτηση Στήριξης, εξετάζεται εάν λειτουργούν νόμιμα για όλες τις δραστηριότητες για τις οποίες αιτούνται ενίσχυσης, γεγονός που θα πρέπει να τεκμηριώνεται με την προσκόμιση πχ Άδειας Λειτουργίας ή Σήματος ΕΟΤ (για καταλύματα), ή γνωστοποίησης λειτουργίας (όπου προβλέπεται), τα οποία βρίσκονται σε ισχύ κατά την περίοδο υποβολής της Αίτησης.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 15:

Εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής αναφοράς στην Υπεύθυνη Δήλωση (Ν. 1599/1986, όπως ισχύει, με θεώρηση γνησίου υπογραφής) του υποψήφιου δικαιούχου, ότι δεν συνιστούν προβληματική επιχείρηση κατά την χορήγηση της ενίσχυσης. Όταν χρησιμοποιείται ο Καν. (ΕΕ) 1407/2014 ή ο Καν. (ΕΕ) 1305/2013 ή το άρθρο 22 του Καν. (ΕΕ) 651/2014 το κριτήριο δεν λαμβάνεται υπόψη.

Μία από τις βασικές προϋποθέσεις (άρ.1 παρ. 4γ του Καν.) συμβατότητας με τον Καν. (Ε.Ε.) 651/2014 είναι η μη ενίσχυση προβληματικών επιχειρήσεων. Προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση του Κανονισμού στο σημείο αυτό πρέπει κατά την φάση της υποβολής να δηλώνει υπευθύνως από την αιτούμενη την ενίσχυση επιχείρηση, ότι η επιχείρηση δεν είναι προβληματική σύμφωνα με τα αναφερθέντα στον ορισμό του άρθρου 2 σημείο 18 του Κανονισμού. Στην συνέχεια και προκειμένου να αξιολογηθεί από την ΟΤΔ εάν μία επιχείρηση είναι προβληματική ή όχι, πρέπει να προσκομίζονται από την αιτούμενη την ενίσχυση

επιχείρηση τα υποβληθέντα αντίστοιχα δικαιολογητικά (ανά τύπο επιχείρησης) του σημείου Β του Παραρτήματος II_4 «Ορισμός Προβληματικής»

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 16:

Εξετάζεται η μορφή του δικαιούχου να είναι σύμφωνη με την ΥΑ 13214/30.11.17, όπως ισχύει κάθε φορά, λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς του Άρθρου 3 της πρόσκλησης.

Οι δικαιούχοι μπορεί να είναι πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.

Γενικότερα οι δικαιούχοι δύναται να είναι:

α. υφιστάμενες, είτε υπό ίδρυση επιχειρήσεις. Ειδικά για τις υπό ίδρυση ατομικές επιχειρήσεις, αρκεί η αίτηση στήριξης ενώ για τα Νομικά Πρόσωπα απαιτείται η κατάθεση καταστατικού ή σχεδίου καταστατικού συνημμένο στην αίτηση στήριξης καθώς και απόκτηση ΑΦΜ (όταν υπάρχει).

β. το νομικό πρόσωπο που έχει συστήσει την ΟΤΔ ή μέλος που την απαρτίζει συμπεριλαμβανομένων και των μελών της ΕΔΠ καθώς επίσης και μέλη του ΔΣ του νομικού προσώπου, σε επίπεδο φορέων. Τα φυσικά πρόσωπα που εκπροσωπούν τους παραπάνω φορείς δεν μπορεί να είναι δικαιούχοι.

γ. εργαζόμενος σε ΝΠΙΔ εφόσον δεν κωλύεται από διατάξεις του καταστατικού του ΝΠΙΔ ή εργαζόμενος σε ΝΠΔΔ και στο Δημόσιο τομέα, που διαθέτει σχετική άδεια από Υπηρεσιακό Συμβούλιο ή άλλο αρμόδιο όργανο, για επιχειρηματική δραστηριότητα.

Επισημαίνεται ότι οι υπό ίδρυση επιχειρήσεις:

α) υποβάλλουν αίτηση στήριξης κάνοντας χρήση του προσωπικού ΑΦΜ του Νόμιμου εκπροσώπου,

β) υποχρεούνται μετά την αίτηση στήριξης να αποκτήσουν ΑΦΜ και να προσκομίσουν την έναρξη δραστηριότητας στην ΟΤΔ:

επτά (7) ημερολογιακές ημέρες από την δημοσιοποίηση του Πίνακα Αποτελεσμάτων, σε περίπτωση εγκεκριμένης αίτησης ή

επτά (7) ημερολογιακές ημέρες από την δημοσιοποίηση του Πίνακα Κατάταξης, σε περίπτωση εγκεκριμένης αίτησης από την διαδικασία των ενστάσεων.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να δραστηριοποιούνται ή να δραστηριοποιηθούν σε επιλέξιμους τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ), οι οποίοι δεν έρχονται σε αντίθεση με την παρούσα.

Δικαιούχοι δεν είναι:

α. εξωχώριες / υπεράκτιες εταιρείες

β. προβληματικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των Κοινοτικών Κατευθυντήριων Γραμμών όσον αφορά τις Κρατικές Ενισχύσεις με βάση τον ορισμό της προβληματικής επιχείρησης στον Καν. ΕΕ 651/2014 αρ. 2 σημείο 18. Η συγκεκριμένη διάταξη δεν αφορά σε πράξεις που ενισχύονται βάσει των Καν. (ΕΕ) 1305/2013, Καν. (ΕΕ) 1407/2013 και με το αρ. 22 του Καν. Ε.Ε. 651/2014..

γ. φυσικά πρόσωπα:

γ.1 του Υπηρεσιακού Πυρήνα της ΟΤΔ.

γ.2 στελέχη του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ.

γ.3 εκπρόσωποι φορέων στην Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) στο Διοικητικό Συμβούλιο του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ.

δ. δυνητικοί δικαιούχοι στους οποίους έχουν επιβληθεί πρόστιμα τα οποία έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, για παραβάσεις εργατικής νομοθεσίας και ειδικότερα για: Παράβαση «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας (3 πρόστιμα/ 3 έλεγχοι) ή Αδήλωτη εργασία (2 πρόστιμα/ 2 έλεγχοι).

Επισημαίνεται ότι υποβάλλεται υποχρεωτικά Δήλωση σύμφωνα με το ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΜΕ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ (Εντυπο I_6 της πρόσκλησης), και φορολογικά στοιχεία όπως : Ε1, Ν, Ε3, Ε5, Ε7, έναρξη εργασιών (από Δ.Ο.Υ ή εκτύπωση taxisnet), ισολογισμοί των τελευταίων τριών διαχειριστικών χρήσεων.

Τέλος, σε περίπτωση εταιρειών, υποβάλλεται εκτύπωση από taxisnet του νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας και απόφαση του αρμοδίου οργάνου του φορέα για υποβολή πρότασης.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 17:

Εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής αναφοράς σε Υπεύθυνη Δήλωση του υποψήφιου δικαιούχου

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 18:

Στην περίπτωση που ο υποψήφιος δικαιούχος είναι Δημόσιος Υπάλληλος θα πρέπει να διαθέτει σχετική άδεια από αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο. Αντίστοιχα, εάν είναι εργαζόμενος σε ΔΕΚΟ θα πρέπει να μην κωλύεται από διατάξεις του καταστατικού της ΔΕΚΟ. Για την τεκμηρίωση των ανωτέρω θα πρέπει να προσκομίζονται κατά περίπτωση δικαιολογητικά όπως: Αντίγραφο του Ε1 του τελευταίου διαχειριστικού έτους που έχει υποβληθεί, σχετική Υπεύθυνη δήλωση, Άδεια αρμοδίου οργάνου, Καταστατικό σχετικού οργανισμού.

Το κριτήριο δεν εξετάζεται στην περίπτωση Συνεταιρισμών.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 19:

Η εκπλήρωση του κριτηρίου ελέγχεται από την προσκόμιση Αντίγραφου ταυτότητας ή διαβατηρίου, καθώς και με την προσκόμιση καταστατικού εταιρικού σχήματος ή σχεδίου καταστατικού (για τις υπό ίδρυση επιχ/σεις).

Ο υποψήφιος έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του κατά την υποβολή της πρότασης. Στην περίπτωση προσωπικών εταιρειών, ο περιορισμός ισχύει για όλα τα μέλη τους. Ο περιορισμός δεν ισχύει για τις Ανώνυμες εταιρίες, τις Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης, ΙΚΕ και τους Συνεταιρισμούς.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 20 ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΟ 21

Εξετάζεται εάν προσκομίστηκαν τα κατάλληλα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν ότι δεν υπάρχει θέμα πτώχευσης για τα φυσικά πρόσωπα με την ύπαρξη σχετικής αναφοράς σε Υπεύθυνη Δήλωση (Ν. 1599/1986, όπως ισχύει, με θεώρηση γνησίου υπογραφής) του υποψήφιου δικαιούχου ή του Νομίμου Εκπροσώπου σε περίπτωση εταιρείας.

Σημειώνεται ότι κατά την ένταξη θα προσκομισθούν τα κατάλληλα δικαιολογητικά δηλαδή πιστοποιητικά αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής έκδοσης τελευταίου εξαμήνου, που τεκμηριώνουν ότι δεν υπάρχει θέμα πτώχευσης για τα φυσικά πρόσωπα. Αντίστοιχα, για τα νομικά πρόσωπα, θα προσκομισθούν δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν ότι δεν υπάρχει θέμα λύσης, εκκαθάρισης ή πτώχευσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 22:

Η εκπλήρωση του κριτηρίου ελέγχεται από την συνεκτίμηση σχετικής Υπεύθυνης Δήλωσης (Ν. 1599/1986, όπως ισχύει, με θεώρηση γνησίου υπογραφής) και του αρχείου της ΟΤΔ, με μονογραφή του Συντονιστή στην πρώτη σελίδα της αίτησης.

Σε περίπτωση φυσικών ή νομικών προσώπων οι οποίοι συμμετέχουν σε περισσότερες από μια αιτήσεις στήριξης στα πλαίσια της ίδιας Υποδράσης ανά ΤΠ, τα ποσοστά συμμετοχής τους στα Νομικά Πρόσωπα που καταθέτουν τις αιτήσεις στήριξης, δεν πρέπει να υπερβαίνουν αθροιστικά το 100% για όλη την περίοδο 2014-2020.

Σε περίπτωση Συνεταιρισμών, το κριτήριο εξετάζεται σε επίπεδο φορέα.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 23:

Εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής αναφοράς σε Υπεύθυνη Δήλωση (Ν. 1599/1986, όπως ισχύει, με θεώρηση γνησίου υπογραφής) του υποψήφιου δικαιούχου με μονογραφή του Συντονιστή στην πρώτη σελίδα της αίτησης.

Το κριτήριο εξετάζεται μόνο σε περίπτωση προτάσεων από φυσικά πρόσωπα.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 24:

Εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής αναφοράς σε Υπεύθυνη Δήλωση (Ν. 1599/1986, όπως ισχύει, με θεώρηση γνησίου υπογραφής) του υποψήφιου δικαιούχου.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 25:

Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου, σε ότι αφορά την πράξη, μπορεί να προέρχεται από ίδια κεφάλαια ή τραπεζικό δανεισμό ή/και συνδυασμό τους. Η απόδειξη της ιδιωτικής συμμετοχής δύναται να τεκμηριώνεται, είτε με Υπεύθυνη δήλωση (Ν. 1599/1986, όπως ισχύει, με θεώρηση γνησίου υπογραφής) του δικαιούχου, είτε με σχετικό τραπεζικό έγγραφο.

Το δάνειο που θα χρησιμοποιηθεί είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ, όπως π.χ. α) παροχή εγγύησης της ΕΤΕΑΝ ΑΕ για λήψη επενδυτικού δανείου ή λήψη εγγυητικής επιστολής, β) την παροχή επιχειρηματικών δανείων με χαμηλό επιτόκιο και ευνοϊκούς όρους.

Σε περίπτωση που χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ συνδυάζονται με επιχορηγήσεις:

α) οι διατάξεις που ισχύουν για τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές στήριξης για τις εν λόγω πράξεις.

β) πρέπει να τηρούνται οι ισχύοντες κανόνες της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων και συνδυασμού επιχορηγήσεων με χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ.

γ) πρέπει να διενεργούνται χωριστές λογιστικές εγγραφές για την κάθε μορφή στήριξης.

δ) μπορεί ο συνδυασμός τους να καλύπτει την ίδια δαπάνη υπό τον όρο ότι το άθροισμα όλων των συνδυασμένων μορφών στήριξης δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό της συγκεκριμένης δαπάνης (το

τιμήμα χρηματοδοτικού εργαλείου υποστηριζόμενο από το ΕΣΠΑ μαζί με την Επιχορήγηση να είναι μικρότερο ή ίσο του επιχορηγούμενου π/υ του επενδυτικού σχεδίου).

ε) οι επιχορηγήσεις δεν χρησιμοποιούνται για την αποπληρωμή στήριξης που ελήφθη από χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ.

στ) τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ δεν χρησιμοποιούνται για τη προχρηματοδότηση επιχειρήσεων.

Επισημαίνεται ότι όταν το χρηματοδοτικό εργαλείο εμπεριέχει ενίσχυση, το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) αυτής σωρεύει με την επιχορήγηση κατά τον υπολογισμό του ορίου που θέτουν οι Κανονισμοί χορήγησης των ενισχύσεων.

Ειδικά για τις πράξεις που ενισχύονται μέσω του άρθρου 14 του Καν. (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης πρέπει να ανέρχεται σε τουλάχιστον 25% των επιλέξιμων δαπανών, είτε μέσω ιδίων πόρων είτε μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης και ειδικότερα μέσω εγκεκριμένου τραπεζικού δανεισμού (η έγκριση του δανείου προαπαιτείται της έκδοσης της απόφασης ένταξης της πράξης) και με μορφή που δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης. Όταν γίνεται χρήση Υπεύθυνης Δήλωσης περί ιδίων πόρων, θα πρέπει να αναγράφεται ότι σε περίπτωση δανεισμού, που θα ανέρχεται στο ως άνω ποσοστό, το δάνειο θα πρέπει να είναι ελεύθερο από κάθε είδους κρατική ενίσχυση, συμπεριλαμβανομένων τυχόν εγγυήσεων ή επιδοτήσεων επιτοκίου, ή δανείου με ευνοϊκότερους όρους χορήγησης μέσω κάθε είδους χρηματοδοτικών εργαλείων.

Διευκρινίζεται ότι, κάθε δυνητικός δικαιούχος μπορεί να υποβάλλει πράξη με προϋπολογισμό στα ανώτατα όρια που τίθενται στην κάθε υποδράση, ωστόσο ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός προσδιορίζεται σύμφωνα με τη διαθεσιμότητα των πόρων της κάθε υποδράσης. Στην περίπτωση αυτή, παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, το σύνολο του υπερβάλλοντος κόστους, καλύπτεται αποκλειστικά με ιδιωτική συμμετοχή. Διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση χρήσης του ΚΑΝ. 1407/2014, δεν μπορεί να υποβληθεί πρόταση με δημόσια δαπάνη άνω των 200.000 ευρώ.

Όλα τα τραπεζικά έγγραφα και λοιπά δικαιολογητικά πρέπει να έχουν ημερομηνία έκδοσης μεταγενέστερη της δημοσίευσης της Πρόσκλησης.

Σε περίπτωση υφιστάμενων νομικών προσώπων, απαιτούνται όλα τα ανωτέρω είτε από την εταιρεία, είτε από τα μέλη της εταιρείας με την πρόσθετη δέσμευση (Υπεύθυνη Δήλωση του Νομίμου Εκπροσώπου) ότι σε περίπτωση έγκρισης της πρότασης θα ακολουθήσει διαδικασία ισόποσης αύξησης Κεφαλαίου, πριν την απόφαση ένταξης.

Σε περίπτωση υπο ίδρυση νομικών προσώπων όλα τα παραπάνω εξετάζονται σε επίπεδο εταίρων.

Επισημαίνεται ότι επειδή η κάλυψη της Ιδιωτικής συμμετοχής αποτελεί βαθμολογούμενο κριτήριο, η προσκόμιση Υπεύθυνης Δήλωσης βαθμολογείται με μηδέν (0).

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 26:

Εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής αναφοράς σε Υπεύθυνη Δήλωση του υποψήφιου δικαιούχου

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 27:

Όσον αφορά τον έλεγχο της πλήρωσης της προϋπόθεσης του σημείου του αρ. 1 παρ. 4^α του Καν. 651/2014, σύμφωνα με το οποίο δεν δύναται να ενισχυθεί επιχείρηση κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Επιτροπής, η ΟΤΔ θα το αξιολογεί:

- Με την προσκόμιση φορολογικής ενημερότητας και την αξιολόγηση των διαθέσιμων πληροφοριών του συστήματος TAXIS, δεδομένου ότι τα ποσά προς ανάκτηση που δεν έχουν καταβληθεί, εμφανίζονται στις βεβαιωμένες οφειλές των επιχειρήσεων και δεν δύναται να υπαχθούν σε ρύθμιση καταβολής.
- Με την προσκόμιση Υπεύθυνης Δήλωσης των δικαιούχων των ενισχύσεων, όπου θα εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής αναφοράς σε Υπεύθυνη Δήλωση (Ν. 1599/1986, όπως ισχύει, με θεώρηση γνησίου υπογραφής) του υποψήφιου δικαιούχου.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 28:

Εξετάζεται η Απόφαση του αρμόδιου οργάνου του φορέα της επένδυσης ορισμού νόμιμου εκπροσώπου (ισχύει για τα Νομικά Πρόσωπα) ή εξουσιοδότηση ενός μέλους στα υπό σύσταση Νομικά πρόσωπα.

4 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΗΡΥΣΣΟΝΤΑΙ

4.1 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Γενικά :

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται αναλυτικά οι υποδράσεις του Τοπικού Προγράμματος της ΟΤΔ ΑΚΟΜΜ-ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ ΑΑΕ ΟΤΑ όπως αυτό ισχύει.

Στην παρουσίαση εκτός των άλλων περιλαμβάνονται :

1. η Νομική βάση υλοποίησης,
2. η αναλυτική περιγραφή του περιεχομένου της,
3. οι στόχοι και οι προτεραιότητες που θέτει
4. η θεματική κατεύθυνση που εξυπηρετείται
5. τα ενδεικτικά χρηματοδοτικά στοιχεία
6. οι Δικαιούχοι

Οι επιλέξιμες και μη επιλέξιμες δαπάνες αναφέρονται στο **άρθρο 5** της πρόσκλησης.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η επιλεξιμότητα των αιτήσεων στήριξης προϋποθέτει εκτός των άλλων ότι οι δραστηριότητες οι οποίες προτείνονται είναι συμβατές α) με τους εφαρμοζόμενους κανονισμούς ανά υποδράση , β) με την στρατηγική και το περιεχόμενο του Τοπικού Προγράμματος.

Για αυτό το λόγο και για την καλύτερη διατύπωση του περιεχομένου των επιλέξιμων δραστηριοτήτων των υποδράσεων (εκτός της 19.2.2.2) , αυτές εντάσσονται σε αντίστοιχους Κωδικούς Αριθμών Δραστηριότητας (ΚΑΔ). Η αντιστοίχιση αυτή πραγματοποιείται ανά υποδράση στο **Παράρτημα II_8** της παρούσας πρόσκλησης και είναι σύμφωνη με τη στατιστική ταξινόμηση οικονομικών δραστηριοτήτων 2008 (ΣΤΑΚΟΔ 08) η οποία βασίζεται στη στατιστική ταξινόμηση οικονομικών δραστηριοτήτων NACE rev. 2 της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ειδικότερα για την υποδράση 19.2.3.1 εκτός των ΚΑΔ οι επιλέξιμοι κλάδοι αναφέρονται και στο Παράρτημα Ι της συνθήκης το οποίο επισυνάπτεται στο Παράρτημα II_9 της παρούσας πρόσκλησης. Στο τέλος του εγγράφου του Παραρτήματος Ι της συνθήκης υπάρχουν σχετικοί υπερσύνδεσμοι (links) για τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2017/1925 της Επιτροπής της 12ης Οκτωβρίου 2017 «*σχετικά με την τροποποίηση του παραρτήματος Ι του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2658/87 του Συμβουλίου για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο*».

Για την υποδράση 19.2.2.2 οι αιτήσεις στήριξης θα γίνουν βάσει επιλέξιμων τομέων που αναφέρονται στην περιγραφή της υποδράσης.

4.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΔΡΑΣΕΩΝ

Τίτλος Δράσης	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους
Κωδικός Δράσης	19.2.2
Τίτλος Υποδράσης	Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.
Κωδικός Υποδράσης	19.2.2.2
Νομική Βάση	Άρθρο 17, παρ. 1β. Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης / υποδράσης	
<p>Η υποδράση αφορά την ενίσχυση επενδύσεων που έχουν ως αντικείμενο την μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν (εκτός παραρτήματος Ι της συνθήκης), και ειδικότερα α) την ίδρυση-επέκταση-μετεγκατάσταση-εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων από πολύ μικρές έως μικρές επιχειρήσεις.</p> <p>Η υποδράση έχει ως στόχο την ενίσχυση των αγροτών τόσο για τη δημιουργία συνθηκών καθετοποίησης της παραγωγής τους όσο και για τη δημιουργία συμπληρωματικού εισοδήματος, την αντιμετώπιση της ανεργίας και της κοινωνικής συνοχής με την προώθηση της κοινωνικής και νεανικής επιχειρηματικότητας, τον ποιοτικό εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων επιχειρήσεων ώστε να βελτιωθεί η παραγωγική διαδικασία με την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων και την ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών.</p> <p>Η δράση θέτει ως προτεραιότητα τη στήριξη επενδύσεων για την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων. Ως τέτοια προϊόντα μπορούν να αναφερθούν εκείνα που προκύπτουν από την επεξεργασία της κυψέλης (γύρη, πρόπολη, βασιλικός πολτός), οι μονάδες αποσταγμάτων κυρίως αμπελοοινικής προέλευσης (τσικουδιά) και την ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών, αλλά και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον που περιορίζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής, ενώ παράλληλα είναι καθοριστική η διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας και η προστασία της ανθρώπινης υγείας.</p> <p>Η ΟΤΔ μέσα από τις δράσεις του τοπικού σχεδίου θα προωθήσει επιχειρηματικές δράσεις που ενσωματώνουν, σε σημαντικό βαθμό, την καινοτομία, είτε αυτή αφορά τη στήριξη για την παραγωγή νέων προϊόντων είτε για τη στήριξη καινοτομιών στη διαδικασία παραγωγής.</p> <p>Οι επιλέξιμοι τομείς είναι :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ζυθοποιία 2. Επεξεργασία προϊόντων κυψέλης (γύρη, πρόπολη, βασιλικός πολτός) 3. Μονάδες παραγωγής αιθέριων ελαίων 4. Μονάδες παραγωγής αποσταγμάτων από οπωροκηπευτικά ή αμπελοοινικής προέλευσης 5. Μονάδες μεταποίησης γεωργικών προϊόντων για την παραγωγή προϊόντων κοσμετολογίας και διατροφής <p>Κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης θα πρέπει να υποβληθεί σχετικός κωδικός ΚΑΔ, ο οποίος θα συμπεριλαμβάνεται ανάλογα με τον τομέα στις παρακάτω κατηγορίες NACE : 11.05, 10.89, 20.53, 11.01, 20.42</p> <p>Η ενίσχυση χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 (De Minimis) και ανέρχεται στο 50% επί του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών και έως 200.000 € Δημόσια Δαπάνη.</p>	
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται	
Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγρο-διατροφικού τομέα	
Χρηματοδοτικά στοιχεία	

	Ποσό(€)	Ποσοστό(%)	
Συνολικός Προϋπολογισμός	300.000,00	100%	
Δημόσια Δαπάνη	150.000,00	50%	
Ιδιωτική Συμμετοχή	150.000,00	50%	
Περιοχή Εφαρμογής			
Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης			
Δικαιούχοι			
Μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής			

Τίτλος Δράσης	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχή εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους
Κωδικός Δράσης	19.2.2
Τίτλος Υποδράσης	Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.
Κωδικός Υπο-δράσης	19.2.2.3
Νομική Βάση	Άρθρο 19, παρ. 1β, Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, Καν. (ΕΕ) αριθ. 1407/2013.
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης / υπο-δράσης	
<p>Η υποδράση αφορά την ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής και ειδικότερα α) την ίδρυση μονάδων εναλλακτικών μορφών τουρισμού από φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα που εντάσσονται σε μία από τις κατηγορίες της Κοινωνικής-Νεανικής Επιχειρηματικότητας όπως αναλύονται στο σημείο «Δικαιούχοι», β) τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων επιχειρήσεων σε όλους τους τομείς του τουρισμού (χώροι εστίασης, καταλύματα, εναλλακτικές μορφές τουρισμού)</p> <p>Η υποδράση έχει ως στόχο την ανάπτυξη του τουρισμού και του εναλλακτικού τουρισμού στην περιοχή με την ενίσχυση επενδύσεων εναλλακτικών αγροτουριστικών δραστηριοτήτων. Η δράση θέτει ως προτεραιότητα», α) την αντιμετώπιση της ανεργίας και της κοινωνικής συνοχής με την προώθηση της κοινωνικής και νεανικής επιχειρηματικότητας σε τομείς όπως είναι η δημιουργία μονάδων εναλλακτικού τουρισμού, β) τον ποιοτικό εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων επιχειρήσεων ώστε να βελτιωθεί το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών με την ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών.</p> <p>Ιδιαίτερη βαρύτητα, βάσει κριτηρίων αξιολόγησης, θα δοθεί στα ξενοδοχεία 3* και πάνω, στις οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις, τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες με αριθμό κλινών > 10, και στις επιχειρήσεις εναλλακτικού τουρισμού.</p> <p><u>Στο παράρτημα II 8 παρουσιάζονται οι Επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ) που ενισχύονται στα πλαίσια της υπο-δράσης</u></p> <p>Η ενίσχυση χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 (De Minimis) και ανέρχεται στο 65% επί του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών και έως 200.000 € Δημόσια Δαπάνη.</p> <p>Η εξειδίκευση της υπο-δράσης έγκειται στο γεγονός ότι ενισχύει αποκλειστικά επενδύσεις που αφορούν :</p> <p>α) τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων</p> <p>ή</p> <p>β) την ίδρυση-επέκταση επιχειρήσεων εναλλακτικού τουρισμού που πραγματοποιούνται από πολύ μικρές έως μικρές επιχειρήσεις υπο την προϋπόθεση να εντάσσονται σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες δικαιούχων :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και (ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.) και Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) όπως ορίζονται στο άρθρο 3 του Ν.4430/2016 2. Άτομα με αναπηρία (Α.Μ.Ε.Α.) που κατέχουν πιστοποίηση από Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας. Δεν γίνεται δεκτή απόφαση του αρμοδίου οργάνου, στην οποία αναφέρεται ότι το άτομο με αναπηρία είναι «ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία». 3. Γυναικείοι Συνεταιρισμοί βάσει των Ν. 4384/2016 και 4015/2011 4. Συλλογικά σχήματα όπου συμμετέχουν γυναίκες σε ποσοστό 100 % (εξαιρούνται οι Ανώνυμες εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης) 5. Νέοι έως και 35 ετών και συλλογικά σχήματα όπου συμμετέχουν νέοι έως και 35 ετών σε ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο από 50 % (εξαιρούνται οι Ανώνυμες εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης) 6. Γυναίκες αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών. Στην κατηγορία αυτή νοούνται όλα τα άτομα που διαβιούν ως ένας γονέας χωρίς σύζυγο ή σύντροφο (λόγω χηρείας, διάζευξης, ανύπαντρες μητέρες) και τα οποία έχουν την ευθύνη της ανατροφής για ένα τουλάχιστο ανήλικο τέκνο, εξαρτώμενο απ' αυτά. Στην κατηγορία αυτή εντάσσεται και όποιο άλλο πρόσωπο ασκεί την επιμέλεια ανήλικου παιδιού με δικαστική απόφαση ή προσωρινή διαταγή. 	

Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται			
Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης και ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό(€)	Ποσοστό(%)	
Συνολικός Προϋπολογισμός	353.846,15	100 %	
Δημόσια Δαπάνη	230.000,00	65 %	
Ιδιωτική Συμμετοχή	123.846,15	35 %	
Δικαιούχοι			
<p>A. Για τις επενδύσεις εναλλακτικών μορφών τουρισμού εκτός του εκσυγχρονισμού :</p> <p>Μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής με την προϋπόθεση να εντάσσονται σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.) και Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) όπως ορίζονται στο άρθρο 3 του Ν.4430/2016 • Άτομα με αναπηρία (Α.ΜΕ.Α.) που κατέχουν πιστοποίηση από Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας. Δεν γίνεται δεκτή απόφαση του αρμοδίου οργάνου, στην οποία αναφέρεται ότι το άτομο με αναπηρία είναι «ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία». • Γυναικείοι Συνεταιρισμοί βάσει των Ν. 4384/2016 και 4015/2011 • Συλλογικά σχήματα όπου συμμετέχουν γυναίκες σε ποσοστό 100 % (εξαιρούνται οι Ανώνυμες εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης) • Νέοι έως και 35 ετών και συλλογικά σχήματα όπου συμμετέχουν νέοι έως και 35 ετών σε ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο από 50 % (εξαιρούνται οι Ανώνυμες εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης) • Γυναίκες αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών. Στην κατηγορία αυτή νοούνται όλα τα άτομα που διαβιούν ως ένας γονέας χωρίς σύζυγο ή σύντροφο (λόγω χηρείας, διάζευξης, ανύπαντρες μητέρες) και τα οποία έχουν την ευθύνη της ανατροφής για ένα τουλάχιστο ανήλικο τέκνο, εξαρτώμενο απ' αυτά. Στην κατηγορία αυτή εντάσσεται και όποιο άλλο πρόσωπο ασκεί την επιμέλεια ανήλικου παιδιού με δικαστική απόφαση ή προσωρινή διαταγή <p>B. Για τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων επιχειρήσεων σε όλους τους τομείς του τουρισμού (χώροι εστίασης, καταλύματα, εναλλακτικές μορφές τουρισμού) : Μικρές και πολύ Μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής χωρίς καμία άλλη προϋπόθεση.</p>			

Τίτλος Δράσης	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους
Κωδικός Δράσης	19.2.2
Τίτλος Υποδράσης	Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1 ^η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.
Κωδικός Υποδράσης	19.2.2.4
Νομική Βάση	Άρθρο 19, παρ. 1β, Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, Καν. (ΕΕ) αριθ. 1407/2013.
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης / υποδράσης	
<p>Η υποδράση αφορά την ενίσχυση επενδύσεων με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής και ειδικότερα α) την ίδρυση-επέκταση-εκσυγχρονισμό βιοτεχνιών και χειροτεχνιών παραγωγής ειδών λαϊκής τέχνης από πολύ μικρές επιχειρήσεις, β) την ίδρυση - επέκταση - εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1^η μεταποίηση και του εμπορίου από φυσικά ή νομικά πρόσωπα που εντάσσονται σε μία από τις κατηγορίες της Κοινωνικής-Νεανικής Επιχειρηματικότητας όπως αναλύονται στο σημείο «Δικαιούχοι», γ) τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων επιχειρήσεων σε όλους τους τομείς της βιοτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1^η μεταποίηση και του εμπορίου από πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις.</p> <p>Η δράση θέτει ως προτεραιότητα: α) την ενίσχυση των μονάδων παραγωγής λαϊκής τέχνης οι οποίες συνεισφέρουν στην ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής, β) την αντιμετώπιση της ανεργίας και της κοινωνικής συνοχής με την προώθηση της κοινωνικής και νεανικής επιχειρηματικότητας, γ) τη δημιουργία ποιοτικών χώρων πώλησης προϊόντων, δ) τον ποιοτικό εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων επιχειρήσεων ώστε να βελτιωθεί το επίπεδο των παραγόμενων προϊόντων και των παρεχόμενων υπηρεσιών με την ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών, αλλά και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον που περιορίζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής ε) τη διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας και την προστασία της ανθρώπινης υγείας.</p> <p>Ιδιαίτερη βαρύτητα, βάσει κριτηρίων αξιολόγησης, θα δοθεί στις ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμούς βιοτεχνίας ειδών λαϊκής τέχνης, παραγωγής ειδών μετά την 1^η μεταποίηση, στους ποιοτικούς χώρους πώλησης προϊόντων και στους εκσυγχρονισμούς επιχειρήσεων.</p> <p>Στο παράρτημα II_8 παρουσιάζονται οι Επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ) που ενισχύονται στα πλαίσια της υπο-δράσης</p> <p>Η ενίσχυση χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 (De Minimis) και ανέρχεται στο 65% επί του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών και έως 200.000 € Δημόσια Δαπάνη.</p> <p>Η εξειδίκευση της υπο-δράσης έγκειται στο γεγονός ότι ενισχύει αποκλειστικά επενδύσεις που αφορούν :</p> <p>α) τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων</p> <p>ή β) την ίδρυση - επέκταση Βιοτεχνιών Ειδών Λαϊκής Τέχνης,</p> <p>ή</p> <p>γ) την ίδρυση-επέκταση επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1^η μεταποίηση και του εμπορίου που πραγματοποιούνται από πολύ μικρές έως μικρές επιχειρήσεις υπο την προϋπόθεση να εντάσσονται σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες δικαιούχων ::</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και (ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.) και Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.)όπως ορίζονται στο άρθρο 3 του Ν.4430/2016 2. Άτομα με αναπηρία (Α.ΜΕ.Α.) που κατέχουν πιστοποίηση από Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας. Δεν γίνεται δεκτή απόφαση του αρμοδίου οργάνου, στην οποία αναφέρεται ότι το άτομο με αναπηρία είναι «ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία». 3. Γυναίκοι Συνεταιρισμοί βάσει των Ν. 4384/2016 και 4015/2011 4. Συλλογικά σχήματα όπου συμμετέχουν γυναίκες σε ποσοστό 100 % (εξαιρούνται οι Ανώνυμες εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης) 	

5. Νέοι έως και 35 ετών και συλλογικά σχήματα όπου συμμετέχουν νέοι έως και 35 ετών σε ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο από 50 % (εξαιρούνται οι Ανώνυμες εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης)
6. Γυναίκες αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών. Στην κατηγορία αυτή νοούνται όλα τα άτομα που διαβιούν ως ένας γονέας χωρίς σύζυγο ή σύντροφο (λόγω χηρείας, διάζευξης, ανύπαντρες μητέρες) και τα οποία έχουν την ευθύνη της ανατροφής για ένα τουλάχιστο ανήλικο τέκνο, εξαρτώμενο απ' αυτά. Στην κατηγορία αυτή εντάσσεται και όποιο άλλο πρόσωπο ασκεί την επιμέλεια ανήλικου παιδιού με δικαστική απόφαση ή προσωρινή διαταγή.

Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται

Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

Χρηματοδοτικά στοιχεία

	Ποσό(€)	Ποσοστό(%)
Συνολικός Προϋπολογισμός	200.000,00	100%
Δημόσια Δαπάνη	130.000,00	65%
Ιδιωτική Συμμετοχή	70.000,00	35%

Δικαιούχοι

A. Για την ίδρυση – επέκταση επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση και του εμπορίου εκτός των ειδών Λαϊκής Τέχνης : Μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/EK της Επιτροπής με την προϋπόθεση να εντάσσονται σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες

- Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και (ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.) και Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.)όπως ορίζονται στο άρθρο 3 του Ν.4430/2016
- Άτομα με αναπηρία (Α.ΜΕ.Α.) που κατέχουν πιστοποίηση από Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας. Δεν γίνεται δεκτή απόφαση του αρμοδίου οργάνου, στην οποία αναφέρεται ότι το άτομο με αναπηρία είναι «ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία».
- Γυναικείοι Συνεταιρισμοί βάσει των Ν. 4384/2016 και 4015/2011
- Συλλογικά σχήματα όπου συμμετέχουν γυναίκες σε ποσοστό 100 % (εξαιρούνται οι Ανώνυμες εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης)
- Νέοι έως και 35 ετών και συλλογικά σχήματα όπου συμμετέχουν νέοι έως και 35 ετών σε ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο από 50 % (εξαιρούνται οι Ανώνυμες εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης)
- Γυναίκες αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών. Στην κατηγορία αυτή νοούνται όλα τα άτομα που διαβιούν ως ένας γονέας χωρίς σύζυγο ή σύντροφο (λόγω χηρείας, διάζευξης, ανύπαντρες μητέρες) και τα οποία έχουν την ευθύνη της ανατροφής για ένα τουλάχιστο ανήλικο τέκνο, εξαρτώμενο απ' αυτά. Στην κατηγορία αυτή εντάσσεται και όποιο άλλο πρόσωπο ασκεί την επιμέλεια ανήλικου παιδιού με δικαστική απόφαση ή προσωρινή διαταγή.

B. Για την ίδρυση -επέκταση βιοτεχνιών και χειροτεχνιών παραγωγής ειδών Λαϊκής τέχνης (εκτός του εκσυγχρονισμού) , Μικρές και πολύ Μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/EK της Επιτροπής χωρίς καμία άλλη προϋπόθεση.

Γ. Για τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων επιχειρήσεων σε όλους τους τομείς της βιοτεχνίας, βιοτεχνιών και χειροτεχνιών παραγωγής ειδών Λαϊκής τέχνης , ειδών μετά την 1η μεταποίηση καθώς και του εμπορίου : Μικρές και πολύ Μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/EK της Επιτροπής χωρίς καμία άλλη προϋπόθεση.

Τίτλος Δράσης	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους
Κωδικός Δράσης	19.2.2
Τίτλος Υποδράσης	Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.
Κωδικός Υποδράσης	19.2.2.5
Νομική Βάση	Άρθρο 19, παρ. 1β, Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, Καν. (ΕΕ) αριθ. 1407/2013
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης / υποδράσης	
<p>Η δράση αφορά την ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού όπως είναι α) παιδικοί σταθμοί, μονάδες παροχής υπηρεσιών σε ηλικιωμένους, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, χώροι πολυδραστηριοτήτων και αναψυχής, β) άλλες υπηρεσίες όπως κομμωτήρια, στεγνοκαθαριστήρια, συνεργεία αυτοκινήτων, ιατρεία κ.α. Για τις περιπτώσεις (α) και (β) οι δικαιούχοι είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα που εντάσσονται σε μία από τις κατηγορίες της Κοινωνικής-Νεανικής Επιχειρηματικότητας όπως αναλύονται στο σημείο «Δικαιούχοι», και γ) τον ποιοτικό εκσυγχρονισμό υφισταμένων δομών και επιχειρήσεων από πολύ μικρές επιχειρήσεις και συλλογικούς φορείς</p> <p>Η υποδράση θέτει ως προτεραιότητα την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών για ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού όπως είναι τα ΑΜΕΑ και οι ηλικιωμένοι (π.χ. υπηρεσίες προσαρμοσμένες στην «Ενεργή Γήρανση»), την παροχή υπηρεσιών που συνεισφέρουν στην αύξηση της γυναικείας απασχόλησης (παιδικοί σταθμοί, ΚΔΑΠ κ.α.), και την παροχή υπηρεσιών σε τομείς που υπάρχει έλλειψη σε τοπικό επίπεδο.</p> <p>Ιδιαίτερη βαρύτητα, βάσει κριτηρίων αξιολόγησης, θα δοθεί στις επιχειρήσεις που αφορούν στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών προς τον τοπικό πληθυσμό (ιατρεία, φροντίδα παιδιών, φροντίδα Α.με.Α., φροντίδα ηλικιωμένων και δράσεις ενεργής γήρανσης κ.α.).</p> <p>Στο παράρτημα II_8 παρουσιάζονται οι Επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ) που ενισχύονται στα πλαίσια της υπο-δράσης</p> <p>Η ενίσχυση χορηγείται βάσει του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 (De Minimis) και ανέρχεται στο 65% επί του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών και έως 200.000 € Δημόσια Δαπάνη.</p> <p>Η εξειδίκευση της υπο-δράσης έγκειται στο γεγονός ότι ενισχύει αποκλειστικά επενδύσεις που αφορούν :</p> <p>α) τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων</p> <p>ή</p> <p>β) την ίδρυση-επέκταση επιχειρήσεων που πραγματοποιούνται από πολύ μικρές έως μικρές επιχειρήσεις υπο την προϋπόθεση να εντάσσονται σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες δικαιούχων ::</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Επαγγελματίες Αγρότες 2. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και (ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.) και Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) όπως ορίζονται στο άρθρο 3 του Ν.4430/2016 3. Άτομα με αναπηρία (Α.ΜΕ.Α.) που κατέχουν πιστοποίηση από Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας. Δεν γίνεται δεκτή απόφαση του αρμοδίου οργάνου, στην οποία αναφέρεται ότι το άτομο με αναπηρία είναι «ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία». 4. Γυναικείοι Συνεταιρισμοί βάσει των Ν. 4384/2016 και 4015/2011 5. Συλλογικά σχήματα όπου συμμετέχουν γυναίκες σε ποσοστό 100 % (εξαιρούνται οι Ανώνυμες εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης) 	

6. Νέοι έως και 35 ετών και συλλογικά σχήματα όπου συμμετέχουν νέοι έως και 35 ετών σε ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο από 50 % (εξαιρούνται οι Ανώνυμες εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης)
7. Γυναίκες αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών. Στην κατηγορία αυτή νοούνται όλα τα άτομα που διαβιούν ως ένας γονέας χωρίς σύζυγο ή σύντροφο (λόγω χηρείας, διάζευξης, ανύπαντρες μητέρες) και τα οποία έχουν την ευθύνη της ανατροφής για ένα τουλάχιστο ανήλικο τέκνο, εξαρτώμενο απ' αυτά. Στην κατηγορία αυτή εντάσσεται και όποιο άλλο πρόσωπο ασκεί την επιμέλεια ανήλικου παιδιού με δικαστική απόφαση ή προσωρινή διαταγή.

Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται

Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού

Χρηματοδοτικά στοιχεία

	Ποσό(€)	Ποσοστό(%)	
Συνολικός Προϋπολογισμός	153.846,15	100%	
Δημόσια Δαπάνη	100.000,00	65%	
Ιδιωτική Συμμετοχή	53.846,15	35%	

Δικαιούχοι

A. Για όλες τις μορφές επενδύσεων, εκτός του εκσυγχρονισμού :

Μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής με την προϋπόθεση να εντάσσονται σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες

1. Επαγγελματίες Αγρότες

2. Δικαιούχοι που ανήκουν σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες

- Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και (ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.) και Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.)όπως ορίζονται στο άρθρο 3 του Ν.4430/2016

- Άτομα με αναπηρία (Α.ΜΕ.Α.) που κατέχουν πιστοποίηση από Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας. Δεν γίνεται δεκτή απόφαση του αρμοδίου οργάνου, στην οποία αναφέρεται ότι το άτομο με αναπηρία είναι «ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία».

- Γυναικείοι Συνεταιρισμοί βάσει των Ν. 4384/2016 και 4015/2011

- Συλλογικά σχήματα όπου συμμετέχουν γυναίκες σε ποσοστό 100 % (εξαιρούνται οι Ανώνυμες εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης)

- Νέοι έως και 35 ετών και συλλογικά σχήματα όπου συμμετέχουν νέοι έως και 35 ετών σε ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο από 50 % (εξαιρούνται οι Ανώνυμες εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης)

- Γυναίκες αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών. Στην κατηγορία αυτή νοούνται όλα τα άτομα που διαβιούν ως ένας γονέας χωρίς σύζυγο ή σύντροφο (λόγω χηρείας, διάζευξης, ανύπαντρες μητέρες) και τα οποία έχουν την ευθύνη της ανατροφής για ένα τουλάχιστο ανήλικο τέκνο, εξαρτώμενο απ' αυτά. Στην κατηγορία αυτή εντάσσεται και όποιο άλλο πρόσωπο ασκεί την επιμέλεια ανήλικου παιδιού με δικαστική απόφαση ή προσωρινή διαταγή.

B. Για τον Εκσυγχρονισμό υφισταμένων επιχειρήσεων : Μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής χωρίς καμία άλλη προϋπόθεση

Τίτλος Δράσης	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους
Κωδικός Δράσης	19.2.2
Τίτλος Υποδράσης	Ενίσχυση επενδύσεων οικοτεχνίας και πολυλειτουργικών αγροκτημάτων με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.
Κωδικός Υποδράσης	19.2.2.6
Νομική Βάση	Άρθρο 17, παρ. 1β. Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, Άρθρο 19, παρ. 1β, Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, Καν. (ΕΕ) αριθ. 1407/2013.

Αναλυτική Περιγραφή Δράσης / υποδράσης

Η δράση έχει ως αντικείμενο:

α) την ίδρυση - επέκταση - εκσυγχρονισμό οικοτεχνιών

β) την ίδρυση Πολυλειτουργικών αγροκτημάτων σύμφωνα με το άρθρο 52 του Ν. 4235/2014 και την ΚΥΑ 543/34450/24.03.2017 (ΦΕΚ Β, αριθ. 1145/2017)

Στόχος της δράσης είναι η δημιουργία των συνθηκών για απόκτηση συμπληρωματικού εισοδήματος από τους αγρότες και η διαφοροποίηση του αγροτουριστικού προϊόντος της περιοχής.

1) Στον τομέα της οικοτεχνίας οι επενδύσεις θα αφορούν τα παρακάτω προϊόντα

Α. Προϊόντα δημητριακών π.χ. πλιγούρι, μπομπότα,

Β. Αρτοσκευάσματα π.χ. παξιμάδια φρυγανιές, αρτίδια, σταφιδόψωμα, κριτσίνια, βουτήματα, λουκουμάδες με μέλι, κουλούρια, λαγάνες, διπυρίτης άρτος (γαλέτα) φύλλο κρούστας, σφολιάτα, πίτες (αλμυρές και γλυκές),

Γ. Ζυμαρικά π.χ. τραχανάς, χυλοπίτες, λαζάνια, ξυνόχονδρος,

Δ. Γλυκίσματα π.χ. χαλβάς με σιμιγδάλι, σάμαλι, ραβανί,

Ε. Προϊόντα φυτικής προέλευσης με ή χωρίς γλυκαντικές ύλες, π.χ. γλυκά κουταλιού, μαρμελάδες, κομπόστες, ζελέ φρούτων, γλυκά αλείμματα και γλυκές πάστες φρούτων και λαχανικών, φρουι-γλασέ, πετιμέζι, μουσταλευριά, αμυγδαλωτά, εργολάβους, χαρουπόμελο, προϊόντα από σουσάμι,

ΣΤ. Προϊόντα με extra παρθένα και παρθένα ελαιόλαδα που έχουν προστεθεί αρωματικά φυτά, μπαχαρικά, αιθέρια έλαια, κ.α. σε συσκευασία έως δύο (2) λίτρων,

Ζ. Προϊόντα φυτικής προέλευσης διατηρημένα με αλάτι, ξύδι και λάδι, επιτραπέζιες ελιές, πάστες ελιάς, τουρσιά, σάλτσες.

Η. Αποξηραμένα προϊόντα φυτικής προέλευσης φρούτα και λαχανικά, ξηροί καρποί, όσπρια, αρωματικά φυτά.

Θ. Προϊόντα με μέλι που έχουν προστεθεί ξηροί καρποί, αποξηραμένα φρούτα, μαστίχα, κρόκος κ.α. τρόφιμα.

Ι. Γαλακτοκομικά προϊόντα, π.χ. τυρί, βούτυρο, γιαούρτι εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στη με αριθμό 3724/162303/22.12.14 κοινή υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 3438/Β/2014).

ΙΑ. Λοιπά τρόφιμα π.χ. ξύδι, χυμοί φρούτων και λαχανικών σε συσκευασία έως ενός (1) λίτρου.

ΙΒ. Προϊόντα σαπωνοποιίας από ελαιόλαδο.

Σημείωση: Για τους δικαιούχους δεν υπάρχει υποχρέωση μεταποίησης προϊόντων μόνο ιδίας παραγωγής

2) Πολυλειτουργικά αγροκτήματα

Η ΟΤΑ μέσα από την υλοποίηση του διατοπικού σχεδίου ΟΡΕΑ ΚΡΗΤΗ (το οποίο συμπεριλαμβάνεται και στο παρόν τοπικό

πρόγραμμα, Υποδράση 19.3.2, σε συνεργασία με τις υπόλοιπες ΟΤΔ της Κρήτης, πραγματοποίησε ενέργειες (όπως μελέτες και θεματικά εργαστήρια) με σκοπό την ανάπτυξη «διδασκικών αγροκτημάτων» για τη διάδοση των παραδοσιακών τεχνικών της κτηνοτροφίας. Το αντικείμενο της δραστηριότητας των «διδασκικών αγροκτημάτων» αποτελεί τμήμα των δραστηριοτήτων που μπορούν να αναπτυχθούν στα πολυλειτουργικά αγροκτήματα.

Η οικοτεχνία και τα πολυλειτουργικά αγροκτήματα αποτελούν συμπληρωματικές ενέργειες και θα δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα, βάσει κριτηρίων αξιολόγησης, στο συνδυασμό των δύο αυτών ενεργειών.

Η εξειδίκευση της δράσης έγκειται στον βασικό στόχο της ΟΤΔ για τη διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας και την ενίσχυση δραστηριοτήτων που αφενός θα συμβάλλουν στην σύνδεση μεταξύ των διαφόρων τομέων αλλά και την απόκτηση συμπληρωματικού εισοδήματος από τους αγρότες

Οι επενδύσεις όσον αφορά την ίδρυση - επέκταση - εκσυγχρονισμό οικοτεχνιών πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 56 του Ν. 4235/2014 καθώς και στην ΥΑ 4912/120862/5-11-2015 (ΦΕΚ Β Αριθ. 2468/2015) όπως έχει τροποποιηθεί με την ΥΑ 345/23924 (ΦΕΚ Β, αριθ. 866/2017), ενώ για την ίδρυση Πολυλειτουργικών αγροκτημάτων να πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 52 του Ν. 4235/2014 και την ΚΥΑ 543/34450/24.03.2017 (ΦΕΚ Β, αριθ. 1145/2017)

Στο παράρτημα II_8 παρουσιάζονται οι Επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ) που ενισχύονται στα πλαίσια της υπο-δράσης

Η ενίσχυση διαφοροποιείται ανάλογα με το είδος της επένδυσης :

α) για τις επενδύσεις που είναι επιλέξιμες βάσει του άρθρου 17 του καν. (Ε.Ε) 1305/2014 το ποσοστό ενίσχυσης καθορίζεται στο παράρτημα II του κανονισμού και είναι 50% επί των συνολικών επιλέξιμων δαπανών και έως 200.000 € Δημόσια Δαπάνη, β) για τις επενδύσεις που είναι επιλέξιμες βάσει του άρθρου 19 του καν. (Ε.Ε) 1305/2014 το ποσοστό ενίσχυσης είναι 65% επί του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών και έως 200.000 € Δημόσια Δαπάνη. Η ενίσχυση παρέχεται και στις δύο περιπτώσεις βάσει του Καν (ΕΕ) 1407/2013

Σημείωση : Οι επενδύσεις που είναι επιλέξιμες βάσει του άρθρου 17 του καν. (Ε.Ε) 1305/2014 αφορούν την μεταποίηση προϊόντων από γεωργικό σε γεωργικό προϊόν ή / και από γεωργικό σε μη γεωργικό προϊόν.

Η επένδυση θα πρέπει να αφορά μόνο σε ένα από τα δύο άρθρα (17 ή 19) του Καν. (ΕΕ) 1305/2013 και όχι και στα δύο άρθρα.

Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται

Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

Χρηματοδοτικά στοιχεία

	Ποσό(€)	Ποσοστό(%)
Συνολικός Προϋπολογισμός		100%
Δημόσια Δαπάνη	235.300,00	50% / 65%
Ιδιωτική Συμμετοχή		50% / 35%

Δικαιούχοι

Πολύ μικρές και μικρές αγροτικές επιχειρήσεις (φυσικά και νομικά πρόσωπα εγγεγραμμένα στο μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων Μ.Α.Α.Ε. συμπεριλαμβανομένων και των μελών των αγροτικών νοικοκυριών εγγεγραμμένων στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Οικοτεχνιτών Κ.Η.Μ.Ο.).

Η εγγραφή στο Μ.Α.Α.Ε. μπορεί να πραγματοποιηθεί και μετά την υποβολή της αίτησης στήριξης και της δημοσιοποίησης του πίνακα κατάταξης, αλλά σε κάθε περίπτωση πριν την έκδοση της απόφασης έγκρισης πράξης.

Τίτλος Δράσης	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχή εφαρμογής		
Κωδικός Δράσης	19.2.3		
Τίτλος Υποδράσης	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.		
Κωδικός Υποδράσης	19.2.3.1		
Νομική Βάση	Άρθρο 17, παρ. 1β. Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, παράρτημα II Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013.		
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης / υποδράσης			
<p>Αντικείμενο της υποδράσης είναι η στήριξη για ίδρυση-επέκταση-εκσυγχρονισμό μετεγκατάσταση επιχειρήσεων στους τομείς της μεταποίησης και ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν (παράρτημα I της συνθήκης).</p> <p>Η υπο-δράση θέτει ως προτεραιότητα α) τη στήριξη επενδύσεων για την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων όπως είναι τα γαλακτοκομικά προϊόντα, οι ελιές, το ελαιόλαδο, το κρασί, τα φρούτα και λαχανικά (πορτοκάλια, κίτρα, μήλα και αχλάδια, κεράσια, σταφύλια κ.λπ.), το μέλι, τα φαρμακευτικά-αρωματικά φυτά κ.α. και β) την ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών, αλλά και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον που περιορίζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής, ενώ παράλληλα είναι καθοριστική η διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας και η προστασία της ανθρώπινης υγείας.</p> <p>Η ΟΤΔ μέσα από τις δράσεις του τοπικού σχεδίου θα προωθήσει επιχειρηματικές δράσεις που ενσωματώνουν, σε σημαντικό βαθμό, την καινοτομία, είτε αυτή αφορά τη στήριξη για την παραγωγή νέων προϊόντων είτε για τη στήριξη καινοτομιών στη διαδικασία παραγωγής, εκμεταλλευόμενη και τα αποτελέσματα των δράσεων συνεργασίας με επιστημονικούς φορείς.</p> <p>Στο παράρτημα II_8 παρουσιάζονται οι Επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ) που ενισχύονται στα πλαίσια της υπο-δράσης</p> <p>Η στήριξη χορηγείται βάσει του καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 Παράρτημα II, με ένταση ενίσχυσης 50% των επιλέξιμων δαπανών. Ο συνολικός επιλέξιμος προϋπολογισμός της πράξης είναι έως και 600.000,00 €.</p>			
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται			
Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγρο-διατροφικού τομέα			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό(€)	Ποσοστό(%)	
Συνολικός Προϋπολογισμός	800.000,00	100%	
Δημόσια Δαπάνη	400.000,00	50%	
Ιδιωτική Συμμετοχή	400.000,00	50%	
Δικαιούχοι			
Πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.			

Τίτλος Δράσης	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της
---------------	--

	επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής
Κωδικός Δράσης	19.2.3
Τίτλος Υποδράσης	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.
Κωδικός Υποδράσης	19.2.3.3
Νομική Βάση	Άρθρο 19, παρ. 1β, Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, άρθρο 14 Καν. (ΕΕ) αριθ. 651/2014.

Αναλυτική Περιγραφή Δράσης / υποδράσης

Η υποδράση έχει ως αντικείμενο την ίδρυση-επέκταση επιχειρήσεων (αρχική επένδυση) στον τομέα του τουρισμού & αγροτουρισμού και συγκεκριμένα α) την ίδρυση-επέκταση υποδομών διανυκτέρευσης σύμφωνα με την ΚΥΑ 2986 (ΦΕΚ Β, αριθ. 3885/2016), όπως κάθε φορά ισχύει, β) την ίδρυση-επέκταση χώρων εστίασης και αναψυχής (χώροι εστίασης, παραδοσιακά καφενεία) και γ) την ίδρυση-επέκταση χώρων εναλλακτικών μορφών τουρισμού καθώς και οργανωμένων γραφείων εναλλακτικού τουρισμού.

Ως αρχική επένδυση ορίζεται «η επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε σχέση με την δημιουργία νέας επιχειρηματικής εγκατάστασης, την επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, τη διαφοροποίηση της παραγωγής μιας επιχειρηματικής εγκατάστασης σε προϊόντα που δεν έχουν παραχθεί ποτέ σε αυτή ή τη θεμελιώδη αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης», σύμφωνα με την παράγραφο 49 του άρθρου 2 του Καν. (ΕΕ) 651/2014.

Η υποδράση θέτει ως προτεραιότητα: α) την ανάπτυξη του τουρισμού και του αγροτουρισμού με την ανάπτυξη (ίδρυση ή επέκταση) μικρού αριθμού υποδομών διανυκτέρευσης σε περιοχές που υστερούν ή σε περιοχές που υπάρχει αύξηση του τουριστικού ρεύματος, β) την ίδρυση-επέκταση χώρων εστίασης και αναψυχής μικρής δυναμικότητας, γ) την ίδρυση-επέκταση μονάδων που προωθούν τον εναλλακτικό τουρισμό, δ) την ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών, αλλά και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον που περιορίζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής, ε) τη δημιουργία θέσεων εργασίας, στ) την προστασία της ανθρώπινης υγείας και η προσβασιμότητα και χρήση των υποδομών από ΑΜΕΑ.

Ιδιαίτερη βαρύτητα, βάσει κριτηρίων αξιολόγησης, θα δοθεί στα ξενοδοχεία 3* και πάνω, στις οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις, Τουριστικές Επιπλωμένες Κατοικίες με αριθμό κλινών > 10 και στις επιχειρήσεις εναλλακτικού τουρισμού καθώς και στην ίδρυση χώρων εστίασης δυναμικότητας μέχρι 80 ατόμων.

Διευκρινίζεται ότι ο ποιοτικός εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του τουρισμού δεν είναι επιλέξιμος στην παρούσα υπο-δράση αλλά στην υπο-δράση 19.2.2.3

Στο παράρτημα II_8 παρουσιάζονται οι Επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ) που ενισχύονται στα πλαίσια της υπο-δράσης

Η στήριξη χορηγείται βάσει του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων [Καν. (ΕΕ) αριθ. 651/2014, άρθρο 14], με ένταση ενίσχυσης 45% επί των επιλέξιμων δαπανών. Ο συνολικός επιλέξιμος προϋπολογισμός της πράξης είναι έως και 600.000,00 €.

Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται

Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης και ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος

Χρηματοδοτικά στοιχεία

	Ποσό(€)	Ποσοστό(%)
Συνολικός Προϋπολογισμός	1.333.333,33	100%
Δημόσια Δαπάνη	600.000,00	45%

Ιδιωτική Συμμετοχή	733.333,33	55%
Δικαιούχοι		
Πολύ μικρές, μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής		

Τίτλος Δράσης	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής
Κωδικός Δράσης	19.2.3
Τίτλος Υποδράσης	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1 ^η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.
Κωδικός Υποδράσης	19.2.3.4
Νομική Βάση	Άρθρο 19, παρ. 1β, Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, άρθρο 14 Καν. (ΕΕ) αριθ. 651/2014.
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης / υποδράσης	
<p>Η υποδράση αφορά την ενίσχυση επενδύσεων που πραγματοποιούνται από πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις για την ίδρυση-επέκταση (αρχική επένδυση) (α) βιοτεχνικών μονάδων όπως ξυλουργεία, αλουμινοκατασκευές, αεριούχα ποτά, σαπωνοποιία κ.α, β) μεταποιητικών μονάδων παραγωγής ειδών μετά την 1^η μεταποίηση όπως είναι μονάδες παρασκευής γλυκών και αρτοσκευασμάτων κ.α. και γ) εμπορικές δραστηριότητες όπως είναι οι επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου.</p> <p>Ως αρχική επένδυση ορίζεται «η επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε σχέση με την δημιουργία νέας επιχειρηματικής εγκατάστασης, την επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, τη διαφοροποίηση της παραγωγής μιας επιχειρηματικής εγκατάστασης σε προϊόντα που δεν έχουν παραχθεί ποτέ σε αυτή ή τη θεμελιώδη αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης», σύμφωνα με την παράγραφο 49 του άρθρου 2 του Καν. (ΕΕ) 651/2014.</p> <p>Η υποδράση έχει ως προτεραιότητες: α) τις ιδρύσεις, επεκτάσεις παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, β) τις ιδρύσεις, επεκτάσεις λοιπών βιοτεχνιών όπως την ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων που λειτουργούν συμπληρωματικά στην τοπική οικονομία (π.χ. παραγωγή ειδών μετά την 1^η μεταποίηση, σαπωνοποιία και κ.λπ.), μικρές μεταποιητικές μονάδες που είναι υποστηρικτικές του κατασκευαστικού τομέα (π.χ. ξυλουργεία, αλουμινοκατασκευές) κ.α., γ) τη δημιουργία ποιοτικών χώρων πώλησης προϊόντων, δ) την ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών, αλλά και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον που περιορίζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής ε) τη δημιουργία θέσεων εργασίας.</p> <p>Ιδιαίτερη βαρύτητα, βάσει κριτηρίων αξιολόγησης, θα δοθεί στις ιδρύσεις, επεκτάσεις παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση καθώς και στους χώρους πώλησης τοπικών προϊόντων (βάσει προδιαγραφών της ΟΤΔ).</p> <p>Διευκρινίζεται ότι ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων επιχειρήσεων δεν είναι επιλέξιμος στην παρούσα υποδράση αλλά στην υποδράση 19.2.2.4</p> <p>Στο παράρτημα ΙΙ_8 παρουσιάζονται οι Επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ) που ενισχύονται στα πλαίσια της υπο-δράσης</p> <p>Η στήριξη χορηγείται βάσει του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων [Καν. (ΕΕ) αριθ. 651/2014, άρθρο 14], με ένταση ενίσχυσης 45% επί των επιλέξιμων δαπανών. Ο συνολικός επιλέξιμος προϋπολογισμός της πράξης είναι έως και 600.000,00 €.</p>	
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται	
Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας	

Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό(€)	Ποσοστό(%)	
Συνολικός Προϋπολογισμός	444.444,44	100%	
Δημόσια Δαπάνη	200.000,00	45%	
Ιδιωτική Συμμετοχή	244.444,44	55%	
Δικαιούχοι			
Πολύ μικρές, μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/EK της Επιτροπής			

5 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Πίνακας 2

Α/Α	Κριτήρια Επιλογής	Εξειδίκευση κριτηρίων επιλογής	Μοριοδότηση (κλίμακα 0-100)								
				19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.2.6	19.2.3.1	19.2.3.3	19.2.3.4
1	2	3	4	6	8	9	10	11	12	13	14
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	10%	10%	10%	10%	10%	8%	8%	8%
		Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70								
		Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30								
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0								
2	Προτεραιότητες υποδράσης	Ναι	100		8%	10%	12%	10%		8%	12%
		Όχι	0								
3	Ο δικαιούχος είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης ή εταιρικό σχήμα αγροτών	Ναι	100	8%					9%		
		Όχι	0								
4	Πρώθηση νεανικής επιχειρηματικότητας	Ο δικαιούχος της επένδυσης είναι νέος ≤ 35 ετών (φυσικό πρόσωπο) ή εταιρεία οι μέτοχοι της οποίας είναι στο σύνολο τους νέοι ≤ 35 ετών	100	8%	3%	3%	3%	15%	7%	4%	9%

Α/Α	Κριτήρια Επιλογής	Εξειδίκευση κριτηρίων επιλογής	Μοριοδότηση (κλίμακα 0-100)								
				19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.2.6	19.2.3.1	19.2.3.3	19.2.3.4
1	2	3	4	6	8	9	10	11	12	13	14
		Ο δικαιούχος είναι νομικό πρόσωπο και το μετοχικό / εταιρικό κεφάλαιο το κατέχουν σε ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο 50% νέοι ≤ 35 ετών	50								
5	Προώθηση γυναικείας επιχειρηματικότητας	Ο δικαιούχος της επένδυσης είναι γυναίκα (φυσικό πρόσωπο) ή εταιρεία οι μέτοχοι της οποίας είναι στο σύνολο τους είναι γυναίκες	100	2%	2%	3%	3%			3%	4%
		Ο δικαιούχος είναι νομικό πρόσωπο και το μετοχικό / εταιρικό κεφάλαιο το κατέχουν σε ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο 50% γυναίκες	50								
6	Προώθηση επιχειρηματικότητας ατόμων με ειδικές ανάγκες	Ναι	100	2%	2%	3%	3%			3%	4%
		Όχι	0								
7	Προώθηση επιχειρηματικότητας συλλογικών φορέων (Συνεταιρισμοί, ΚοινΣΕΠ, κ.α.).	Ναι	100		6%	6%	6%				
		Όχι	0								
8	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	100				4%				
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης	50								
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση	0								

Α/Α	Κριτήρια Επιλογής	Εξειδίκευση κριτηρίων επιλογής	Μοριοδότηση (κλίμακα 0-100)								
				19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.2.6	19.2.3.1	19.2.3.3	19.2.3.4
1	2	3	4	6	8	9	10	11	12	13	14
9	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)	0-100				3%				
10	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής * 100	0-100	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%
11	Παραγωγή προϊόντων ποιότητας βάσει προτύπου (Βιολογικά κλπ)	Παραγωγή σε ποσοστό >30%	100	6%					6%		
		10% < Παραγωγή σε ποσοστό < 30%	60								
		Παραγωγή σε ποσοστό < 10%	30								
12	Επεξεργασία πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους βάσει προτύπων	Πρώτη ύλη σε ποσοστό >30%	100					10%			
		10% < πρώτη ύλη σε ποσοστό < 30%	60								
		Πρώτη ύλη σε ποσοστό < 10%	30								
13	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	100	4%		2%			4%		
		10% ≤ Ποσοστό < 20%	60								

Α/Α	Κριτήρια Επιλογής	Εξειδίκευση κριτηρίων επιλογής	Μοριοδότηση (κλίμακα 0-100)								
				19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.2.6	19.2.3.1	19.2.3.3	19.2.3.4
1	2	3	4	6	8	9	10	11	12	13	14
	εξοικονόμηση ενέργειας.	5% ≤ Ποσοστό < 10%	30								
14	Εγκατάσταση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης (π.χ. ISO 14.000, EMAS)	Ναι	100	2%		2%			2%		
		Όχι	0								
15	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	100	2%		2%			2%		
		10% ≤ Ποσοστό < 20%	60								
		5% ≤ Ποσοστό < 10%	30								
16	Προστασία περιβάλλοντος (στις περιπτώσεις όπου δεν έχει γίνει η χρήση των ανωτέρω)	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	100		4%		6%	5%		4%	4%
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%	0								
17	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και	Το προϊόν χαρακτηρίζεται ως καινοτόμο	100	6%		9%			7%		9%
		Η παραγωγική διαδικασία στο σύνολό της χαρακτηρίζεται ως νέα ή προηγμένη, ή αφορά σε χρήση συστημάτων	75								

Α/Α	Κριτήρια Επιλογής	Εξειδίκευση κριτηρίων επιλογής	Μοριοδότηση (κλίμακα 0-100)								
				19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.2.6	19.2.3.1	19.2.3.3	19.2.3.4
1	2	3	4	6	8	9	10	11	12	13	14
	νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)	αυτοματισμού-ελέγχου-καταγραφής δεδομένων στην παραγωγική διαδικασία Η συσκευασία και η παρουσίαση των προϊόντων είναι νέα ή προηγμένη ή γίνεται εισαγωγή μιας σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, το αποτέλεσμα της οποίας είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο παραγωγής της, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής της	50								
18	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (τουρισμός / υπηρεσίες)	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	100		4%					4%	
19	Συμβατότητα με την τοπική αρχιτεκτονική	Διατηρητέο ή παραδοσιακό κτίριο Παραδοσιακός οικισμός	100 50		6%					7%	
20	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων / εγκρίσεων / αδειών Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων / εγκρίσεων / αδειών	100 60	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%

Α/Α	Κριτήρια Επιλογής	Εξειδίκευση κριτηρίων επιλογής	Μοριοδότηση (κλίμακα 0-100)								
				19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.2.6	19.2.3.1	19.2.3.3	19.2.3.4
1	2	3	4	6	8	9	10	11	12	13	14
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες	30								
21	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	100	5%	5%	5%	5%		5%	5%	5%
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται	0								
22	Εξασφάλιση πρώτων υλών	Ποσοστό επί του συνόλου της ποσότητας πρώτης ύλης που ο φορέας έχει εξασφαλίσει από ίδια παραγωγή	0-100						5%		
23	Σαφήνεια και πληρότητας της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50								
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0								
24		100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	100	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%

Α/Α	Κριτήρια Επιλογής	Εξειδίκευση κριτηρίων επιλογής	Μοριοδότηση (κλίμακα 0-100)								
				19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.2.6	19.2.3.1	19.2.3.3	19.2.3.4
1	2	3	4	6	8	9	10	11	12	13	14
	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10	60								
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30	30								
		100*(αιτούμενο -εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30	0								
25	Παροχή συμπληρωματικών υπηρεσιών / προϊόντων	Δυνατότητα παροχής συμπληρωματικών υπηρεσιών και δραστηριοτήτων σε σχέση με την κύρια δραστηριότητα (π.χ. κατάλυμα και παροχή δραστηριοτήτων εναλλακτικού τουρισμού)	100		5%					9%	
26	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με την οδηγία (ΕΟΚ) 75/268)	Ορεινή	100					5%			
		Μειονεκτική	60								
		Λοιπές περιοχές	30								
	ΣΥΝΟΛΟ			100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

6 ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

6.1 Μεθοδολογία βαθμολόγησης :

1. Κάθε υποδράση έχει συγκεκριμένη ομάδα κριτηρίων επιλογής (βαθμολόγησης)

Πίνακας 2

2. Πολλά κριτήρια είναι κοινά σε περισσότερες από μια ομάδες κριτηρίων.
3. Η κάθε ομάδα κριτηρίων διακρίνεται στις εξής στήλες

Κωδικός Κριτηρίου	Κριτήριο	Εξειδίκευση κριτηρίου ή υποκριτήριο	Βαρύτητα	Βαθμός Μοριοδότησης 0-100
----------------------	----------	---	----------	---------------------------------

4. Ο βαθμός μοριοδότησης κάθε κριτηρίου είναι από 0 έως 100, ακόμα και σε κριτήρια που δεν υπάρχει ρητά υπο-κριτήριο που να παίρνει τον βαθμό 0.
5. Ο βαθμός κάθε κριτηρίου εξάγεται ως εξής : Πολλαπλασιάζεται ο βαθμός της μοριοδότησης κάθε κριτηρίου επί τον βαθμό βαρύτητας του κριτηρίου.
6. Το άθροισμα των επιμέρους βαθμών των κριτηρίων αποτελούν την συνολική βαθμολογία της προτεινόμενης πράξης. Η μέγιστη βαθμολογία είναι 100 βαθμοί και η ελάχιστη 0. **Η ελάχιστη όμως βαθμολογία που πρέπει να συγκεντρώσει μια πρόταση για να έχει δυνατότητα ένταξης είναι τριάντα (30) βαθμοί.**
7. Σε περιπτώσεις ισοβαθμών των δυνητικών δικαιούχων, εντάσσονται όλοι εφόσον επαρκεί ο προϋπολογισμός της υποδράσης. Σε αντίθετη περίπτωση δεν εντάσσεται κανείς από τους ισοβαθμούντες

6.2 Επεξήγηση των κριτηρίων επιλογής

A/A	Τίτλος Κριτηρίου	Υποδράση /εις που αφορά
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	19.2.2.2, 19.2.2.3, 19.2.2.4, 19.2.2.5, 19.2.2.6, 19.2.3.1, 19.2.3.3, 19.2.3.4
<p>Στη σκοπιμότητα της πρότασης ελέγχεται ο αριθμός και το ποσοστό της συσχέτισης με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση βάση του εγκεκριμένου Τοπικού Προγράμματος. Η συσχέτιση θα υπολογίζεται με ποσοστιαία αναλογία επί της 100 και θα βαθμολογείται ανάλογα με το ποσοστό. Το μεγαλύτερο ποσοστό συσχέτισης με τους στόχους της Τοπικής Στρατηγικής θα λαμβάνει και την υψηλότερη βαθμολογία.</p> <p>Για να πληροφορηθείτε για το περιεχόμενο και τους στόχους του Τοπικού Προγράμματος (Τ.Π.) ανατρέξτε στον συνοδευτικό έγγραφο της Πρόσκλησης III_5 Συνοπτική Περιγραφή ΤΠ ή και στο πλήρες τεύχος του αναθεωρημένου Τοπικού Προγράμματος το οποίο είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα : www.leader-clld.akomm.gr</p>		
2	Προτεραιότητες υποδράσης	19.2.2.3, 19.2.2.4, 19.2.2.5, 19.2.2.6, 19.2.3.3, 19.2.3.4
Εξετάζεται σε ποιο βαθμό η επένδυση συνεισφέρει στην επίτευξη των προτεραιοτήτων της υποδράσης.		
3	Ο δικαιούχος είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης ή εταιρικό σχήμα αγροτών	19.2.2.2, 19.2.3.1
<p>Ο Επαγγελματίας αγρότης για τις διατάξεις του νόμου 3874/2010 ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 65 του νόμου 4389/2016. Δηλαδή :</p> <p>«Επαγγελματίας αγρότης είναι το ενήλικο φυσικό πρόσωπο που έχει δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, εφόσον πληροί σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:</p> <p>αα) Είναι κάτοχος αγροτικής εκμετάλλευσης.</p> <p>αβ) Ασχολείται επαγγελματικά με αγροτική δραστηριότητα στην εκμετάλλευσή του τουλάχιστον κατά 30% του συνολικού ετήσιου χρόνου εργασίας του.</p> <p>αγ) Λαμβάνει από την απασχόλησή του σε αγροτική δραστηριότητα το 50% τουλάχιστον του συνολικού ετήσιου εισοδήματός του και</p>		

<p>αδ) Είναι ασφαλισμένος ο ίδιος και η αγροτική του εκμετάλλευση, όπου απαιτείται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.</p> <p>αε) Τηρεί λογιστικά βιβλία, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.»</p> <p>Τα ανωτέρω τεκμηριώνονται από την προσκόμιση κατά περίπτωση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βεβαίωση εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ). • Ε1 και εκκαθαριστικό ή • καταστατικό εταιρικού σχήματος και Ε3 (για νομικό πρόσωπο). 		
4	Προώθηση νεανικής επιχειρηματικότητας	19.2.2.2, 19.2.2.3, 19.2.2.4, 19.2.2.5, 19.2.2.6, 19.2.3.1, 19.2.3.3, 19.2.3.4
<p>Η εκπλήρωση του κριτηρίου ελέγχεται από την προσκόμιση Αντίγραφου ταυτότητας ή διαβατηρίου, καθώς και με την προσκόμιση καταστατικού ή σχεδίου καταστατικού του εταιρικού σχήματος.</p>		
5	Προώθηση γυναικείας επιχειρηματικότητας	19.2.2.2, 19.2.2.3, 19.2.2.4, 19.2.2.5, 19.2.3.3, 19.2.3.4
<p>Η εκπλήρωση του κριτηρίου ελέγχεται από την προσκόμιση αντιγράφου ταυτότητας ή διαβατηρίου, καθώς και με την προσκόμιση καταστατικού ή σχεδίου καταστατικού εταιρικού σχήματος.</p>		
6	Προώθηση επιχειρηματικότητας ατόμων με ειδικές ανάγκες	19.2.2.2, 19.2.2.3, 19.2.2.4, 19.2.2.5, 19.2.3.3, 19.2.3.4
<p>Η εκπλήρωση του κριτηρίου ελέγχεται από την προσκόμιση πιστοποίηση από Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας. Δεν γίνεται δεκτή απόφαση του αρμοδίου οργάνου, στην οποία αναφέρεται ότι το άτομο με αναπηρία είναι «ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία».</p>		
7	Προώθηση επιχειρηματικότητας συλλογικών φορέων (Συνεταιρισμοί, ΚοινΣΕΠ, κ.ά.).	19.2.2.3, 19.2.2.4
<p>Η εκπλήρωση του κριτηρίου ελέγχεται από την προσκόμιση ανάλογου καταστατικού ή σχεδίου καταστατικού του συλλογικού φορέα (Συνεταιρισμό, ΚοινΣΕΠ κ.α.).</p>		

8	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	19.2.2.5
<p>Η εκπλήρωση του κριτηρίου ελέγχεται από την προσκόμιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλου σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ σχετικών με τη φύση της πρότασης • Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης <p>Σε περίπτωση συστημένων προσωπικών εταιρειών ή υπό σύσταση εταιρειών, ανεξαρτήτως μορφής, τα ανωτέρω υποβάλλονται για όλα τα μέλη τους.</p> <p>Σε περίπτωση άλλων νομικών προσώπων υποβάλλονται για το νόμιμο εκπρόσωπο ή άλλο μέλος της διοίκησης</p>		
9	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	19.2.2.5
<p>Η εκπλήρωση του κριτηρίου ελέγχεται από την προσκόμιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βεβαίωσης Έναρξης και ΚΑΔ από Δ.Ο.Υ. ή • Βεβαίωση εργοδότη/φορέα. 		
10	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	19.2.2.2, 19.2.2.3, 19.2.2.4, 19.2.2.5, 19.2.2.6, 19.2.3.1, 19.2.3.3, 19.2.3.4
<p>Εξετάζεται η περιγραφή των αντίστοιχων πεδίων της Αίτησης Στήριξης. Τα ανωτέρω τεκμηριώνονται από Βεβαίωση Τραπεζικού Ιδρύματος ή έγκρισης δανείου. Στην περίπτωση που η απόδειξη της ίδιας συμμετοχής πραγματοποιείται με υπεύθυνη δήλωση, αυτή δεν βαθμολογείται ως αποδεικτικό στοιχείο στο αντίστοιχο κριτήριο. Επίσης σε περίπτωση χρήσης του Άρθρου 14 του Καν 651/2014 πρέπει να προσκομιστούν αποδεικτικά της ίδιας συμμετοχής (ίδια κεφάλαια ή/και δάνεια) που να αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 25% του προϋπολογισμού της πράξης.</p>		
11	Παραγωγή προϊόντων ποιότητας βάσει προτύπου	19.2.2.2, 19.2.3.1
<p>Εξετάζεται η περιγραφή των αντίστοιχων πεδίων της Αίτησης Στήριξης, όπου περιγράφεται η παραγωγή βιολογικών προϊόντων ζωικών προϊόντων προερχόμενων από ειδικές εκτροφές ή προϊόντων που</p>		

<p>παράγονται με σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης, καθώς και το ποσοστό τους επί των συνολικών παραγόμενων προϊόντων. Τα ανωτέρω τεκμηριώνονται από Βεβαίωση Αρμόδιου Διοικητικού Φορέα, Φορέα Πιστοποίησης και με συμβάσεις μεταξύ παραγωγών και εν δυνάμει δικαιούχων</p>		
12	Επεξεργασία πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους βάσει προτύπων	19.2.2.6
<p>Εξετάζεται η χρήση προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας ή βιολογικής εκτροφής ή προϊόντων παραγόμενων με βάση άλλων προτύπων και το ποσοστό τους επί των συνολικών χρησιμοποιούμενων πρώτων υλών. Τα ανωτέρω τεκμηριώνονται από Βεβαίωση Αρμόδιου Διοικητικού Φορέα, Φορέα Πιστοποίησης και με συμβάσεις μεταξύ παραγωγών και εν δυνάμει δικαιούχων .</p>		
13	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την εξοικονόμηση ενέργειας.	19.2.2.2, 19.2.2.4, 19.2.3.1
<p>Στο συγκεκριμένο κριτήριο ελέγχεται το ποσοστό των δαπανών σχετικών με τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ), (φωτοβολταϊκά, βιοντίζελ, βιοαέριο κ.λπ.) για την κάλυψη των αναγκών των μονάδων. Σύμφωνα με το κριτήριο θα ελέγχεται η βελτίωση του περιβαλλοντικού προφίλ των εκμεταλλεύσεων και η άμβλυνση των επιπτώσεων στην κλιματική αλλαγή μέσω της αποδοτικότερης χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές όπως και ο περιορισμός των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου μέσω της στήριξης επενδύσεων για τη διαχείριση και την αξιοποίηση των υποπροϊόντων και αποβλήτων.</p> <p>Οι επενδύσεις που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ ενδεικτικά είναι τα φωτοβολταϊκά συστήματα συνδεδεμένα ή αυτόνομα, γεωθερμικές αντλίες θερμότητας, αντλίες θερμότητας για παραγωγή θερμικής ενέργειας, ανεμογεννήτριες για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας συνδεδεμένες ή αυτόνομες, καυστήρες βιομάζας, συστήματα υδρογόνου κτλ.</p> <p>Για τη βαθμολόγηση του ανωτέρω κριτηρίου, θα εξετάζονται οι δαπάνες επί του έργου που εξυπηρετούν ΑΠΕ και θα υπολογίζονται σε κλίμακα επί της %.</p> <p>Σημείωση : Το κριτήριο δεν εξετάζεται για τις δράσεις που γίνεται χρήση του καν. (Ε.Ε) αριθ. 651/2014</p>		
14	Εγκατάσταση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης (π.χ. ISO 14.000, EMAS)	19.2.2.2, 19.2.2.4, 19.2.3.1
<p>Εξετάζεται εάν υπάρχουν εγκατεστημένα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης ή εάν υπάρχει πρόβλεψη για ανάλογη εγκατάσταση (I-2 Συμπληρωματικά στοιχεία Αίτησης Στήριξης και I_11 Αναλυτικός Προϋπολογισμός/ Προσφορές)</p>		
15	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος	19.2.2.4, 19.2.3.1
<p>Στο συγκεκριμένο κριτήριο ελέγχεται το ποσοστό των δαπανών σχετικών με τη χρήση -εγκατάσταση - εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος για την κάλυψη των αναγκών των μονάδων.</p>		

<p>Επενδύσεις που συμβάλουν στην εξοικονόμηση ύδατος ενδεικτικά είναι υδραυλικός εξοπλισμός εξοικονόμησης νερού όπως ειδικές βρύσες και τηλέφωνα ντουζιέρας με περιορισμό ροής ή/και με μίκτη νερού-αέρα, διακόπτες παροχής νερού με φωτοκύτταρα, καζανάκια ελεγχόμενης ή διπλής ροής κ.α., συστήματα βιολογικού καθαρισμού (συστήματα ανακύκλωσης-επαναχρησιμοποίησης ημι-ακάθαρτου νερού «απόπλυτα») για επιλεγμένες χρήσεις υποκαθιστώντας τη χρήση του καθαρού πόσιμου νερού όπου δεν είναι απαραίτητη η υψηλή ποιότητά του, συλλέκτες βρόχινου νερού (επιφάνεια συλλογής και τα συστήματα για την μεταφορά, την διήθηση, την αποθήκευση και την διανομή του νερού) κτλ.</p> <p>Για τη βαθμολόγηση του ανωτέρω κριτηρίου, θα εξετάζονται οι δαπάνες επί του συνολικού προϋπολογισμού του έργου που θα συμβάλουν στην εξοικονόμηση ύδατος και θα υπολογίζονται σε κλίμακα επί της %, ενώ θα πρέπει να τεκμηριώνεται η αποτελεσματικότητα του συστήματος το οποίο θα εφαρμοστεί με κατάλληλη τεχνική περιγραφή ή συνοδευόμενο έγγραφο.</p>		
16	Προστασία περιβάλλοντος (στις περιπτώσεις όπου δεν έχει γίνει η χρήση των ανωτέρω)	19.2.2.3, 19.2.2.5, 19.2.2.6, 19.2.3.3, 19.2.3.4
<p>Το κριτήριο έχει συνάφεια με τα κριτήρια 13,14,15 και είναι προσαρμοσμένο στις απαιτήσεις των υποδράσεων που αναφέρεται. Στο συγκεκριμένο κριτήριο ελέγχεται το ποσοστό των δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος.</p> <p>Δηλαδή εξετάζονται οι ενέργειες <u>που δεν αφορούν συστήματα ΑΠΕ</u> (παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) (φωτοβολταϊκά, βιοντίζελ, βιοαέριο κ.λπ.), αλλά άλλα συστήματα όπως εξοικονόμησης ύδατος (υδραυλικός εξοπλισμός εξοικονόμησης νερού, συστήματα βιολογικού καθαρισμού, συλλέκτες βρόχινου νερού κτλ) , συστήματα διαχείρισης στερεών αποβλήτων (κάδοι ανακύκλωσης, κάδοι κομποστοποίησης κτλ.) κ.α.</p> <p>Για τη βαθμολόγηση του ανωτέρω κριτηρίου, θα εξετάζονται οι δαπάνες επί του συνολικού προϋπολογισμού του έργου που θα συμβάλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και θα υπολογίζονται σε κλίμακα επί της % ενώ θα πρέπει να τεκμηριώνεται η αποτελεσματικότητα του συστήματος το οποίο θα εφαρμοστεί με κατάλληλη τεχνική περιγραφή ή συνοδευόμενο έγγραφο.</p>		
17	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)	19.2.2.2, 19.2.2.4, 19.2.3.1, 19.2.3.4
<p>Εξετάζεται η περιγραφή των αντίστοιχων πεδίων της Αίτησης Στήριξης, Ειδικότερα, εξετάζεται εάν τα προτεινόμενα έργα πληρούν τους όρους που περιγράφονται στον ακόλουθο Ορισμό της Καινοτομίας:</p> <p>«Η Καινοτομία ορίζεται ως «η εφαρμοσμένη χρήση της γνώσης με σκοπό την παραγωγή ή/και παροχή νέων ή ουσιαστικά βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών ή/και υπηρεσιών που βρίσκουν άμεσης παραγωγικής, χρηστικής ή/και εμπορικής εφαρμογής». Εναλλακτικά μπορεί να ορισθεί ότι η καινοτομία συνίσταται στην παραγωγή, την αφομοίωση και την εκμετάλλευση με επιτυχία των νέων επιτευγμάτων ή ιδεών στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα.</p>		

Μια Καινοτόμα Δράση μπορεί να είναι ριζοσπαστική, ή σταδιακή (ανάλογα με τις αλλαγές σε υφιστάμενες λειτουργίες μιας επιχείρησης) και μπορεί να αναφέρεται σε ένα νέο προϊόν ή μια νέα υπηρεσία, στους τρόπους παραγωγής τους ή στην τεχνολογία που χρησιμοποιείται, όπως και στην διοικητική δομή ενός οργανισμού (εσωτερικά ή εξωτερικά σε σχέση με τους πελάτες ή καταναλωτές).

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Ως τεχνολογική καινοτομία ορίζεται:

α. Η εισαγωγή στην αγορά ενός νέου ή σημαντικά βελτιωμένου σε σχέση με τα βασικά του χαρακτηριστικά, τις τεχνικές προδιαγραφές, το ενσωματωμένο λογισμικό ή άλλα μη υλικά συστατικά, προστιθέμενες χρήσεις ή τη φιλικότητα προς τον χρήστη, προϊόντος (υλικού αγαθού ή υπηρεσίας), ή,

β. Η εισαγωγή στην επιχείρηση μίας νέας ή σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής, μεθόδου παροχής και διανομής ή διαδικασίας υποστήριξης για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες. Το αποτέλεσμα (της διαδικασίας) θα πρέπει να είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο της παραγωγής, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής και διανομής. Καθαρά οργανωτικές ή διοικητικές μεταβολές δεν περιλαμβάνονται στην τεχνολογική καινοτομία.

Επιπρόσθετα, η τεχνολογική καινοτομία πρέπει να βασίζεται στα αποτελέσματα νέων τεχνολογικών εξελίξεων, νέων συνδυασμών υπάρχουσών τεχνολογιών ή στη χρησιμοποίηση άλλου είδους γνώσεων που αποκτήθηκαν από την επιχείρηση. Οι μεταβολές καθαρά αισθητικής φύσεως δεν περιλαμβάνονται.

ΜΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Οργανωτική μη τεχνολογική καινοτομία είναι η εφαρμογή νέων μεθόδων ή μεταβολών των μεθόδων, όσον αφορά τη δομή ή τη διοίκηση της επιχείρησης, που αποσκοπούν στη βελτίωση της χρήσης των γνώσεων στην επιχείρηση, της ποιότητας των αγαθών και των υπηρεσιών ή της αποτελεσματικότητας των ροών εργασίας.

Μη τεχνολογική καινοτομία εμπορίας είναι η εφαρμογή νέων ή βελτιωμένων σχεδίων ή μεθόδων πώλησης που αποσκοπούν στην αύξηση της ελκυστικότητας των αγαθών και των υπηρεσιών ή στην είσοδο σε νέες αγορές.

Α) Παραδείγματα του τι μπορεί να αφορά η τεχνολογική καινοτομία

Ο κατάλογος είναι ενδεικτικός και δεν εξαντλεί όλες τις περιπτώσεις.

1. Βιομηχανία / Παραγωγή

Καινοτομία προϊόντος / διαδικασίας

- Νέες μέθοδοι στην παρασκευή τελικών και άλλων προϊόντων / υπηρεσιών με νέες πρώτες ύλες
- Χρήση νέων φιλικών προς το περιβάλλον υλικών

Προϊόντα βιοτεχνολογίας

- Νέες ενεργειακές τεχνολογίες στον πρωτογενή τομέα
- Φάρμακα βιολογικής βάσης
- Νέες διαγνωστικές μέθοδοι στην ιατρική ή στην παραγωγή
- Τεχνολογίες αισθητήρων
- Προϊόντα για την παροχή προστασίας του χρήστη ή περιβάλλοντος
- Συστήματα ολικής διαχείρισης απορριμμάτων ή αποβλήτων
- Αξιοποίηση απορριμμάτων / αποβλήτων.
- Μείωση ενεργειακής κατανάλωσης ανά μονάδα προϊόντος / υπηρεσίας
- Ενσωμάτωση «πράσινων» τεχνολογιών στην παραγωγική / παροχή υπηρεσιών
- Μέθοδος μέτρησης και ελέγχου διαδικασιών ή/και ποιότητας των προϊόντων με αισθητήρες
- Συστήματα που μετρούν και ελέγχουν τα αποθέματα των προϊόντων
- Εισαγωγή μεθόδων που στηρίζονται σε ψηφιακές τεχνολογίες για την ανάπτυξη της παραγωγής (π.χ. αυτοματοποιημένη γραμμή παραγωγής)
- Εισαγωγή προγραμμάτων προσομοίωσης για τον έλεγχο και τη βελτιστοποίηση των τελικών ή και των ενδιάμεσων μεθόδων της παραγωγής και των προϊόντων

2. Εμπόριο - Χονδρικό Εμπόριο

Καινοτομία «προϊόντος» ή διαδικασίας

- Εισαγωγή οικολογικών προϊόντων στη σειρά των αγαθών
- Νέα είδη υπηρεσιών πιστοποίησης
- Εισαγωγή επιπρόσθετων υπηρεσιών: συνδυασμένες υπηρεσίες (π.χ. τεχνικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες, εξέταση και πιστοποίηση υπηρεσιών)
- Πώληση απευθείας στον πελάτη - Ηλεκτρονική ανταλλαγή προϊόντων
- Μείωση ενεργειακού «αποτυπώματος» παραγωγικών διαδικασιών

- Μέθοδοι εντοπισμού και ελέγχου των φορτίων
- Ψηφιακός χειρισμός προϊόντων
- Εισαγωγή καναλιών άμεσης επανατροφοδότησης μεταξύ πελάτη-παραγωγού
- Ηλεκτρονικοί κατάλογοι (π.χ. σε οπτικούς δίσκους)
- Κέντρα εξυπηρέτησης πελατών για συντονισμό όλων των απαιτήσεων των πελατών

3. Άλλες περιπτώσεις καινοτομίας

- Ανάπτυξη εφαρμογών λογισμικού για καινοτόμες εφαρμογές (π.χ. αγροτικό τομέα)
- Ανάπτυξη ευέλικτου και φιλικού προς το χρήστη λογισμικού
- Υπηρεσίες βιομηχανικού σχεδιασμού πρωτότυπου προϊόντος / διεργασίας / παροχής υπηρεσίας.
- Ανάπτυξη και παροχή υπηρεσιών εξομοίωσης και μοντελοποίησης.
- Εξ' αποστάσεως συντήρηση λογισμικού και παροχή συμβουλών
- Παροχή νέων εφαρμογών και προγραμμάτων πολυμέσων
- Εφαρμογές εκπαίδευσης εξ αποστάσεως
- Εφαρμογή θερμογραφικών και μεθόδων / τεχνικών μη – καταστροφικών ελέγχων στην αποτίμηση τεχνικών συστημάτων.
- Εφαρμογές τηλεματικής και ψηφιακών συστημάτων μετάδοσης.
- Εφαρμογές τηλε-ιατρικής

Β) Παραδείγματα του τι μπορεί να είναι μη τεχνολογική καινοτομία

Είναι σημαντικό να γίνει διάκριση μεταξύ της τεχνολογικής καινοτομίας προϊόντων και διαδικασιών και της μη τεχνολογικής καινοτομίας (οργάνωσης και εμπορίας). Για παράδειγμα:

- Τα πιστοποιητικά ISO ή η εισαγωγή συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου ποιότητας είναι τεχνολογική καινοτομία μόνο όταν συνδέονται άμεσα με την εισαγωγή νέων ή σημαντικά βελτιωμένων διαδικασιών.
- Η δημιουργία μίας απλής ιστοσελίδας με πληροφορίες, χωρίς on-line νέες και πρωτότυπες υπηρεσίες δεν αποτελεί καινοτομία. Αν υπάρχουν οι πρωτότυπες υπηρεσίες τότε αποτελεί παράδειγμα μη τεχνολογικής καινοτομίας
- Οι οργανωτικές καινοτομίες θεωρούνται τεχνολογικές μόνο στην περίπτωση που βασίζονται σε νέες τεχνολογικές εφαρμογές και επιφέρουν μετρήσιμες αλλαγές στην απόδοση, για παράδειγμα αύξηση στην παραγωγικότητα ή στις πωλήσεις.

Τι δεν είναι καινοτομία οποιασδήποτε μορφής

Ένα σημαντικό κριτήριο για όλα τα είδη καινοτομίας είναι ότι πρέπει να περιέχουν μία σημαντική αλλαγή / διαφοροποίηση στα υπάρχοντα προϊόντα (αγαθά ή υπηρεσίες), τις διαδικασίες, τις μεθόδους εμπορίας ή τις οργανωτικές δομές και πρακτικές της επιχείρησης. Δεν είναι λοιπόν καινοτομία αλλαγές οι οποίες:

(1) έχουν μικρή σημασία ή εμβέλεια ή δεν επιφέρουν ικανό βαθμό νεωτερισμού στην επιχείρηση όπως:

- διακοπή χρήσης μίας διαδικασίας, μεθόδου εμπορίας ή εμπορικής εκμετάλλευσης ενός προϊόντος,
- αλλαγές προερχόμενες αποκλειστικά από μεταβολές των τιμών των παραγωγικών συντελεστών,
- απλή αντικατάσταση ή αναβάθμιση ενός προϊόντος ή διαδικασίας ή συσκευασίας
- παραγωγή επί παραγγελία
- εποχιακές και άλλες κυκλικές μεταβολές.

(2) επιφέρουν “άλλες δημιουργικές βελτιώσεις”, όπου ο νεωτερισμός δεν αφορά τη χρήση ή τα αντικειμενικά χαρακτηριστικά απόδοσης των προϊόντων, ούτε τον τρόπο παραγωγής ή και διανομής τους, αλλά την αισθητική ή άλλες υποκειμενικές ιδιότητες, όπως αλλαγές που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό στη μόδα ή γενικά αλλαγές αισθητικής φύσεως.

18	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (τουρισμός / υπηρεσίες)	19.2.2.3, 19.2.3.3
Ως ανωτέρω (κριτήριο 17) αλλά στα σημεία σχετικά με την οργανωτική καινοτομία.		
19	Συμβατότητα με την τοπική αρχιτεκτονική	19.2.2.3, 19.2.3.3
Εξετάζονται δύο επιμέρους κριτήρια: α) αν το κτίριο στο οποίο θα υλοποιηθεί το έργο χαρακτηρίζεται Διατηρητέο ή παραδοσιακό και β) αν η περιοχή χαρακτηρίζεται ως παραδοσιακός οικισμός. Για την τεκμηρίωση των ανωτέρω υποβάλλονται κατά περίπτωση:		
<ul style="list-style-type: none"> • ΦΕΚ, • Τοπικά Σύμφωνα, • Βεβαίωση Αρμόδιου φορέα για διατηρητέο κτίριο, 		

<ul style="list-style-type: none"> • Αρχιτεκτονικά Σχέδια. 		
20	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	19.2.2.2, 19.2.2.3, 19.2.2.4, 19.2.2.5, 19.2.2.6, 19.2.3.1, 19.2.3.3, 19.2.3.4
<p>Εξετάζεται η περιγραφή των αντίστοιχων πεδίων της Αίτησης Στήριξης. Η βαθμολόγηση θα γίνεται με βάση την εξασφάλιση του συνόλου/τμήματος των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών, όπου ο υποψήφιος θα λαμβάνει την μέγιστη βαθμολογία, ανάλογα με τα δηλωθέντα στα σχετικά πεδία του παρατήματος Αίτησης Στήριξης.</p> <p>Σε περίπτωση που ο υποψήφιος δεν έχει καθόλου άδειες και εγκρίσεις αλλά έχει υποβάλει τις αιτήσεις στις αρμόδιες αρχές για τις απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες, θα λαμβάνει την μικρότερη βαθμολογία. Σημειώνεται ότι στην πρόταση θα πρέπει να υπάρχουν σε αντίγραφο οι αριθμοί πρωτοκόλλου των αιτήσεων.</p> <p>Για την τεκμηρίωση των ανωτέρω υποβάλλονται κατά περίπτωση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άδεια Λειτουργίας, • Άδεια Εγκατάστασης, • Άδεια Δόμησης, • Επιμέρους Άδειες, εγκρίσεις • Αιτήσεις για την έκδοση των προηγούμενων 		
21	Σύσταση Φορέα	19.2.2.2, 19.2.2.3, 19.2.2.4, 19.2.2.5, 19.2.3.1, 19.2.3.3, 19.2.3.4
<p>Εξετάζεται εάν έχει συσταθεί ο φορέας (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) που θα είναι αρμόδιος για την εκτέλεση/υλοποίηση της πράξης.</p> <p>Για το σκοπό αυτό προσκομίζεται η Βεβαίωση Έναρξης Εργασιών από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.</p>		
22	Εξασφάλιση πρώτων υλών	19.2.3.1
<p>Εξετάζεται η περιγραφή του αντίστοιχου πεδίου της Αίτησης Στήριξης, όπου αναφέρεται το ποσοστό επί του συνόλου της ποσότητας πρώτης ύλης που εξασφαλίζετε από ίδια παραγωγή και τεκμηριώνεται από:</p>		

<ul style="list-style-type: none"> • Ιδιωτικά Συμφωνητικά μίσθωσης ή/και • Ε9 και Ε1. 		
23	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	19.2.2.2, 19.2.2.3, 19.2.2.4, 19.2.2.5, 19.2.2.6, 19.2.3.1, 19.2.3.3, 19.2.3.4
<p>Ελέγχεται αφενός, η σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης (Αίτηση Στήριξης και Παράρτημα αυτής) και αφετέρου, η πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναγραφόμενα στην Αίτηση Στήριξης και το Παράρτημά της.</p>		
24	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	19.2.2.2, 19.2.2.3, 19.2.2.4, 19.2.2.5, 19.2.2.6, 19.2.3.1, 19.2.3.3, 19.2.3.4
<p>Εξετάζεται</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. η πληρότητα του προϋπολογισμού (αν περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία Υποέργα/κόστη για την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου), 2. αν η κοστολόγηση της πράξης είναι εύλογη με την επισύναψη δικαιολογητικών που να αποδεικνύουν το «εύλογο κόστος» των αιτούμενων προς ενίσχυση δαπανών. <p>Οι δαπάνες, ως προς το εύλογο του κόστους τους, αξιολογούνται με χρήση κατάλληλου συστήματος αξιολόγησης, όπως δαπάνες αναφοράς (πίνακας τιμών Μονάδας), σύγκριση των διαφόρων προσφορών ή διασταυρωτικός έλεγχος προσφορών ομοειδών προϊόντων άλλων πράξεων από την επιτροπή αξιολόγησης.</p> <p>Επίσης, η ΟΤΔ θα λάβει υπόψη και τους επίσημους τιμοκαταλόγους των προμηθευτών καθώς και σχετικές μελέτες προσδιορισμού του εύλογου κόστους που έχουν καταρτιστεί για τον σκοπό αυτό και έχουν υποστηρίξει βάσεις δεδομένων τιμών αναφοράς μηχανολογικού εξοπλισμού και κτιριακών υποδομών, εφόσον αυτές είναι διαθέσιμες και επικαιροποιημένες.</p> <p>Για τον υπολογισμό του εύλογου κόστους, ο υποψήφιος προσκομίζει οικονομικές προσφορές για λοιπές δαπάνες πλην κτιριακών υποδομών. Εφόσον το μοναδιαίο (ανά τεμάχιο) κόστος αυτών υπερβαίνει, σε αξία τα 1.000€, απαιτούνται τρεις (3) συγκρίσιμες προσφορές, ενώ σε αντίθετη περίπτωση τουλάχιστον μία (1). Οι συγκρίσιμες προσφορές αφορούν ομοειδή και εφάμιλλα προϊόντα. Η ΟΤΔ θα αξιολογήσει τόσο τις οικονομικές παραμέτρους των προσφορών, όσο και τις ποιοτικές. Έτσι είναι δυνατό να γίνει δεκτή μια προσφορά η οποία δεν είναι η πιο συμφέρουσα οικονομικά, αρκεί ο δικαιούχος να τεκμηριώνει και η ΟΤΔ να αποδέχεται, την μοναδικότητα ή την υψηλή ποιότητα ή τις ειδικές προδιαγραφές που προσφέρει το προμηθευόμενο προϊόν.</p> <p>Όσον αφορά στις δαπάνες που αφορούν κτιριακές υποδομές ο έλεγχος του «εύλογου κόστους» θα πραγματοποιείται μέσω σχετικών εγκεκριμένων Πινάκων Τιμών Μονάδος.</p>		

25	Παροχή συμπληρωματικών υπηρεσιών / προϊόντων	19.2.2.3, 19.2.3.3
Εξετάζεται η παροχή συμπληρωματικών υπηρεσιών και δραστηριοτήτων σε σχέση με την κύρια δραστηριότητα (π.χ. κατάλυμα και παροχή δραστηριοτήτων εναλλακτικού τουρισμού). Τα ανωτέρω τεκμηριώνονται από σχετικές δαπάνες ή προτιμολόγια.		
26	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με την οδηγία (ΕΟΚ) 75/268)	19.2.2.6
Εξετάζεται ο χαρακτηρισμός σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΟΚ) 75/268) της Δημοτικής / Τοπικής Κοινότητας στην έκταση της οποίας θα υλοποιηθεί η Πράξη. Δηλαδή εάν έχει χαρακτηριστεί Ορεινή ή Μειονεκτική.		